

dle něhož se srovnávají různé kauzy, protože to, co platí v jednom případě musí platit i v jiném podobném případě. Nepodobné věci mají rozdílný důvod.

Simonía est voluntas sive desiderium emendi vel vendendi spiritualia vel spiritualibus adhaerentia. Contractus ex turpi causa et contra bonos mores. Svatokupectví je vůle nebo přání kupovat či prodávat církevní zboží nebo věci k němu patřící. Je to smlouva založená na zlém důvodu a proti dobrým mrávům.

Simony. V anglickém církevním právu uvedení osoby do církevního úřadu za úplatek, dar nebo odměnu. 2 Bl. Comm. 278. Nezákonná dohoda o obsazení církevního úřadu. Nákup nebo prodej církevních povýšení nebo věcí, které patří církevnímu řádu. Nezákonný souhlas s přijetím světské odměny za něco posvátného nebo duchovního. Přijímání nebo poskytování materiálních výhod oplátkou za duchovní výhody, bez ohledu na to, zda byla materiální výhoda skutečně přijata.

Simpla. Lat. V římském právu čistá hodnota věci.

Simple. Jednoduchý, nikoli komplikovaný, čirý nikoli smíchaný, prostý tj. bez přitěžujících okolností, neopatřený pečeti. Viz Assault; Average; Battery; Blockade; Bond; Confession; Contract; Deposit; Imprisonment; Interest; Larceny; Obligation; Trust.

Simple kidnapping. Prostý únos. Nezákonné uvěznění osoby bez dalších přitěžujících okolností, jako např. únos dítěte nebo únos s cílem vymáhat výkupné. Viz také Kidnapping.

Simple negligence. Prostá nedbalost. Neuplatnění takové ochrany jiných, kterou by za daných okolností uplatnila průměrně opatrná osoba. Pettingell v. Moede, 129 Colo. 484, 271 P.2d 1038, 1042, 1043. Nepozornost nebo přehlédnutí způsobené obvykle nedbalostí nebo nevěšmavostí tváří v tvář nebezpečí, kterých by se rozumná osoba nedopustila. Popow v. City of Margate, D.C.N.J., 476 F. Supp. 1237, 1244. Viz Negligence.

Simple robbery. Prostá loupež. Skutková podstata tohoto zločinu je zmocnění se cizího majetku silou nebo hrozbou jejího použití. People v. Small, 177 Colo. 118, 493 P.2d 15, 19. Viz také Robbery.

Simplex. Lat. Jednoduchý, prostý, nepodmíněný.

Simplex et pura donatio dici poterit, ubi nulla est adjecta conditio nec modus. Prosté a jednoduché darování je takové, které není ničím podmíněno.

Simplicitas est legibus amica; et nimia subtilitas in jure reprobatur. Jednoduchost je výhodou zákona; a přílišné hnidopišství v zákoně je třeba odsoudit.

Simpliciter. Lat. Prostě, jednoduše, bez ceremonií, zkráceně, sumárně. Přímě, bezodkladně, nikoli nepřímě či dedukovaně. Per se, sám o sobě.

Simplified Employee Pension Plan (SEP). Jednoduchý zaměstnanecký penzijní plán. Samostatné důchodové konto nebo anuita, které zaměstnavatel založí pro svého zaměstnance. Viz Daňový zákoník (Internal Revenue Code) § 408(k). Viz také Individual Retirement Account. (I.R.A.)

Simulate. Předstírat, simulovat, padělat, napodobovat, imitovat. Činit skutky, obvykle ve spolupráci nebo po domluvě s jinou osobou, naoko v dobré víře, které ve skutečnosti skrývají podvodný záměr získat neoprávněnou výhodu, poškodit nebo podvést jiné.

Simulated contract. Fiktivní smlouva. Smlouva, která má sice konkrétní podobu, ale ve skutečnosti neexistuje. Na žádost zainteresované osoby ji lze kdykoli prohlásit za imitaci a věřitelé ji mohou ignorovat.

Simulated fact. Vyfabrikovaný fakt. Zdání, které lidská logika přikládá věcem, s cílem oklamat nebo uvést v omyl.

Simulated judgment. Umělý rozsudek. Rozhodnutí soudu v dobré víře o dluhu, se záměrem inkasovat dluh zákonným postupem, který je ovšem vydán na základě podvodné machinace stran, které jednají s cílem poskytnout jedné straně neoprávněnou výhodu nebo s cílem odložit platbu či podvést třetí osoby.

Simulated sale. Fiktivní prodej. Prodej, který má všechny znaky skutečného prodeje v dobré víře, s úmyslem převést vlastnictví majetku za protihodnotu, který ovšem ve skutečnosti představuje koluzi stran, s cílem dostat majetek z dosahu věřitelů, nebo který sleduje jiný podvodný cíl. Nastává, když strany provedou formální akt prodeje věci, aniž by provedly platbu, a aniž by měly v úmyslu ji provést. Takový prodej nemá právní účinek a neprevádí se při něm vlastnický titul. Jestliže dojde k zaplacení protihodnoty bez ohledu na to, že je nepřiměřená, nejedná se o fiktivní prodej, třebaže nese prvky podvodu na věřitelích prodávajících, a takovou transakci nelze zrušit jako fiktivní, lze ji však zrušit z důvodu podvodu nebo z důvodu nepatřičného upřednostňování.

Simulatio latens. Lat. Druh simulace nemoci. Agravace. Předstíraná nemoc, při níž sice skutečně nějaká nemoc existuje, ovšem její symptomy se předkládají jako mnohem těžší a předstírá se, že nemocný trpí těžší nemocí.

Simulation. Předstírání, fingování, napodobování. Předstírání něčeho falešného, klamného, zavádějícího nebo falšovaného. United States v. Peppas, D. C. Cal., 13 F. Supp. 669, 670. Viz také Personate; Impersonation; Simulate. V občanském právu klamně představení nebo zatajování pravdy, např. když strany předstírají, že provedly jinou transakci, než jakou skutečně provedly. Předstíraný, hraný úkon, čin, který jen předstírá zdání, který nemá právní účinek a platnost, a z toho důvodu ho kterákoliv zainteresovaná osoba může napadnout nebo ignorovat. Freeman v. Woods, La. App., 1 So.2d 134, 136.

Simul cum. Lat. Společně s. Při stíhání občanskoprávních deliktů bylo zvykem uvést v žalobě, že uvedené osoby způsobily dotyčnou škodu „společně s“ (*simul cum*) s dalšími neznámými osobami, když delikt spáchalo více osob, z nichž některé jsou známy a jiné ne. Při žalobě ve věci veřejných nepokojů bylo obvyklé, že byl obviněn A. B. společně s dalšími neznámými osobami.

Simul et semel. Lat. Společně a současně.

Simultaneous. Simultánní, současně probíhající. Srovnávací slovo, které znamená tolik, že dvě události probíhají najednou, tj. ve stejné době.

Simultaneous Death Act. Zákon o současné smrti. Jednotný zákon přijatý většinou států, který stanoví, že když přechod vlastnického titulu závisí od doby úmrtí nějaké osoby, a když existují přesvědčivé důkazy o tom, že osoby nezemřely současně, bude s majetkem každé osoby naloženo tak, jako kdyby jedna z nich přežila, nestanoví-li zákon jinak. Viz také Jednotný dědický zákoník (Uniform Probate Code) §§ 2–104.

Simultaneous death clause. Klauzule o současné smrti. Ustanovení v závěti, v němž se stanoví, jak naložit s majetkem v případě, že nebudou existovat důkazy o tom, zda zemřel dříve zůstavitel nebo některá další osoba, obvykle manželka zůstavitele. Viz Jednotný dědický zákoník (Uniform Probate Code) § 2–104.

Since. Od té doby. Přesný význam tohoto slova je „after“ (poté), ovšem používá se ve smyslu celého období mezi danou událostí a dneškem. Slovní spojení „od uvedeného dne“ (*since a day named*) nezahrnuje nezbytně i ten den.

Sine. Lat. Bez.

Sine animo revertendi. Bez úmyslu vrátit.

Sine assensu capituli. Bez souhlasu kapituly. Ve starém anglickém procesním právu se jednalo o příkaz, který se vydával na žádost dědice v případě, když děkan, biskup, držitel církevního obvodu, opat, probošt nebo převor zcizili pozemky kláštera nebo převorství bez souhlasu kapituly.

Sine consideratione curiae. Bez soudního rozhodnutí.

Sinecure. Sinekura. Úřad nebo obvod, které svému držitelé vynášejí výnos a nevyžaduje příliš pozornosti a času.

Sine decreto. Bez povolení soudce.

Sine die. Bez stanovení termínu (dalšího zasedání). Zákonodárny sbor se tedy rozejde *sine die*, když nestanoví termín nové schůze. State ex rel. Jones v. Atterbury, Mo., 300 S.2d 806, 811. Definitivní odklad, konečné vyřízení kauzy. *Quod eat sine die* — proto ať odejde a nemusí se dostavit znovu. Stará formulace z rozsudku ve prospěch žalovaného, který zbavoval žalovaného povinnosti dostavit se znovu k soudu.

Sine hoc quod. Bez tohoto i tamtoho. Odborný výraz ze starých žalob, synonymní výrazem „*absque hoc quod*“.

Sine numero. Bez omezení. Tento výraz se používal pro využívání obecných pozemků.

Sine possessione usucapio procedere non potest. Bez držby nemůže dojít k vydržení.

Sine prole. Bez potomků. Používalo se v genealogických tabulkách, zkráceně „*s.p.*“.

Sine qua non. Nezbytná podmínka nebo předpoklad. To, bez čeho věc nemůže existovat.

Single. Jeden jediný, samostatný, oddělený od ostatních, jednotlivý. State ex rel. Nelson v. Board of Com'rs of Yellowstone County, 111 Mont. 395, 109 P.2d 1106, 1107. Nezávislý, unitární, obsahující jen jednu část, jednoduchý. Svobodný (neženatý, nevdaná), používá se i pro vdovy a občasně i pro vdané ženy, které nežijí se svým manželem. Někdy rovněž hlavní, dominantní. Viz Adultery; Bill; Bond; Combat; Demise; Entry; Escheat; Obligation; Tract of land.

Single creditor. Samostatný věřitel. Věřitel, který má retenční právo jen na jeden fond — „*double creditor*“ má retenční nárok na dva fondy.

Single-entry bookkeeping. Jednoduché účetnictví. Systém účtování, při němž se každá transakce poznamená jako jeden zápis, např. v kontrolní knize nebo v seznamu splatných pohledávek.

Single juror charge. Poučení poroty o tom, že pokud se najde jediný porotce, který nebude spokojen s důkazy, které předloží žalující strana, nelze vynést verdikt v neprospěch žalované strany.

Single publication rule. Pravidlo jediného publikování. Když výtisk novin, časopisu nebo knihy obsahuje hanlivé a urážlivé výroky, má žalující jeden prostý žalobný důvod, přičemž počet distribuovaných kopií se považuje za relevantní při stanovení náhrady škody, nikoli však za nový důvod k žalobě. Barres v. Holt, Rinehart and Winston, Inc., 131 N. J. Super. 371, 330 A.2d 38. Smyslem této doktríny je, aby žalovaný podléhal žalobě jen jednou za každé publikování hanlivého výroku či urážky, přičemž v této jediné žalobě může žalující předložit důkazy o počtu prodávaných výtisků, čímž prokazuje rozsah své újmy. Novel v. Garrison, D. C. Ill., 294 F. Supp. 825,830.

Singular. Každý, např. ve spojení „*all and singular*“ („*všichni a každý*“.) Rovněž individuální, osobitý. V grammatice singular, jednotné číslo. V právu vyjadřuje jednotné číslo často i množné číslo. Viz Successor; Title.

Singuli in solidum tenentur. Každý je zavázán za celek. (Každý ručí za celou sumu)

Sinking fund. Umořovací fond. Aktiva a jejich výnosy vyhrazené k vyplacení obligací a dalších dlouhodobých závazků. Povinnost založit takový fond se někdy ukládá při emisi dluhových cenných papírů nebo přednostních akcií. Emitent musí každý rok odkládat do rezervy jistou částku, aby byl schopen vyplatit cenné papíry v době, kdy dosáhnou splatnosti. Tento fond lze použít i ke každoročnímu umořování části nevykoupených cenných papírů. Fond (obvykle investiční), který se používá k vylepšování investic podle potřeby. Nejčastěji vzniká vydělováním příjmů výnosového majetku do rezervy. Fond, který vzniká z daní a dalších poplatků, a který je určen na splácení úroků a jistiny veřejných půjček. Talbott v. City of Lyons, 171 Neb. 186, 105 N.W.2d 918, 925. V účetnictví jde o oddělená aktiva, která se akumulují na konkrétní účel. V rozpočtech státních orgánů jde o fond, na němž se hromadí finanční prostředky určené na umoření vládních obligací, nikoli však na úroky, které se řeší prostřednictvím neúčelového všeobecného fondu nebo pomocí jiného fondu.

Sinking fund debenture. Dlužní úpisy umořovacího fondu. Druh obligací podložených dotacemi do umořovacího fondu.

Sinking fund method of depreciation. Způsob odpisů umořovacího fondu. Když se periodické náklady považují za anuitu, hodnota anuity na konci odpisovatelného období se bude rovnat pořizovacím nákladům aktiva. Teoreticky by měly náklady za určité období zahrnovat i úrok z akumulovaného odpisu na začátku období.

Si non appareat quid actum est, erit consequens ut id sequamur quod in regione in qua actum est frequentatur. Jestliže nedošlo k tomu, co bylo dohodnuto, bude to mít za následek to, že musíme postupovat podle zvyklostí místa, v němž došlo k dohodě.

Si non omnes. Lat. V anglické soudní praxi příkaz o spolupráci soudců, podle něhož mohou ve věci pokračovat někteří ze soudců, jestliže nejsou všichni schopní se sejít v určený den.

Si nulla sit conjectura quae ducat alio, verba intelligenda sunt ex proprietate, non grammatica sed populari ex usu. Jestliže neexistuje jiný závěr, který by vedl k odlišnému výsledku, je třeba slova chápat podle jejich řádného významu, tj. v jejich nikoli grammatikém, ale běžném významu.

Si paret. Lat. Jestliže vyjde najevo. Formulace z jmenovacího dekretu, kterým římský praetor jmenoval soudce a nařídil mu, jak má kauzu rozhodnout.

SIPC. Viz Securities Investor Protection Act (Zákon na ochranu investorů cenných papírů).

Sipessocua. Ve starém anglickém právu občanské právo (svoboda).

Si plures conditiones ascriptae fuerunt donatio-nin conjunctim, omnibus est parendum; et ad veritatem copulative requiritur quod utraque pars sit vera, si divisim, quilibet vel alteri forum satis est obtemperare; et in disjunctivis, sufficit alteram partem esse veram. Jestliže je v darovací listině zapsáno současně několik podmínek, musí být splněny všechny; a co se týče jejich pravdivosti, je nezbytné, aby každá jejich část, bráno dohromady, byla pravdivá; jestliže jsou to podmínky samostatné, stačí vyhovět jedné; a když jsou disjunktivní (vylučovací), stačí, když je pravdivá jedna z nich.

Si plures sint fidejussores, quotquot erunt numero, singuli in solidum tenentur. Jestliže je více než jeden ručitel (fidejussor), bez ohledu na jejich počet musí každý z nich odpovídat za celou částku.

Si prius. Lat. Jestliže předtím. Formulace za starých soudních příkazů, kterými se svolávali porotci.

Si quidem in nomine, cognomine, praenomine legatarii testator erraverit, cum de persona constat, nihilominus valet legatum. Jestliže se zůstavitel dopustil omylu ve jménu, vlastním jménu nebo ve třetí části jména dědice a přesto je jisté, kterou osobu měl na mysli, odkaz je platný.

Si quid universitati debetur singulis non debetur, nec quod debet universitas singuli debent. Jestliže je něco dlužné společnosti (právnícké osobě), není to dlužné jejím jednotlivým členům; stejně tak jednotliví členové společnosti nedluží to, co dluží jejich společnost. 1 Bl. Comm. 484.

Si quis. Lat. Jestliže kterýkoli. Formulace z praetoriánských ediktů. I když je „quis“ mužského rodu, zahrnovalo i ženy.

Si quis cum totum petiisset partem petat, exceptio rei judicatae vocet. Jestliže strana žalovala jen o část nároku a měla žalovat o celý nárok, je pro další právní spory tato věc již věcí rozhodnutou.

Si quis custos fraudem pupillo fecerit, a tutela removendus est. Kdyby se opatrovník dopustil vůči svému svěřenci podvodného činu, musí být svého opatrovnictví zbaven.

Si quis praegnantem uxorem reliquit, non videtur sine liberis decessisse. Když zemře muž a zanechá těhotnou ženu, bude se mít za to, že nezemřel bez dětí. Zásada římského práva.

Si quis, unum percusserit, cum alium percutere vellet, in feloniam tenetur. Jestliže člověk zabije člověka, ačkoli chtěl zabít jiného, proviní se zločinem.

Si recognoscat. Lat. Jestliže uzná. Starý soudní příkaz ve prospěch věřitele proti dlužníkovi, v němž se uváděla konkrétní suma peněz (*pecunia numerata*), kterou dlužník uznal před hrabským soudem jako dlužnou částku.

Sister. Sestra. Osoba ženského pohlaví, která má stejného otce a matku, nebo jenom jednoho stejného rodiče.

V prvním případě se jí říká prostě „sister“ a ve druhém případě „half-sister“ (nevlastní sestra). Korelativní termín s „brother“.

Sister corporation. Sesterská korporace. Dvě korporace, které jsou v podstatě ve vlastnictví stejných akcionářů. *Battelstein Inv. Co. v. U.S., D. C. Tex., 302 F. Supp. 320, 322.*

Sister-in-law. Švagrová. Sestra manželského partnera. Bratrova manželka. Manželka bratra manželského partnera.

Si suggestio non sit vera, literae patentes vacuae sunt. Jestliže předpoklad není pravdivý, listina je neplatná.

Sit. Konat soud, provádět jakýkoli úkon soudní povahy. Konat zasedání soudu, velké poroty, zákonodárského sboru atd. Být formálně organizovaný a zabývat se obchodními transakcemi, či jinými pracovními záležitostmi. Zasedat.

Sit-down strike. Stávka v sedě. Stávka, při níž dělníci zůstanou v závodě, avšak odmítají pracovat.

Site. Parcela vyhrazená k určitému účelu. Stavební parcela. Tento termín nezbytně neznamená pozemek s přesně vymezenými hranicemi. Viz také *Place; Scite or site; Situs.*

Si te fecerit securum. Jestliže vám poskytne záruku. Viz *Si fecerim te securum.*

Sithcundmam. V saském právu konstábl stovky (domácnosti).

Sitting. Zasedání. Část roku, během níž zasedá soud. Viz *Session.*

Sitting in bank or en banc. Zasedání senátu. Zasedání soudu, jehož se účastní všichni soudci, nebo alespoň tolik soudců, kolik tvoří kvorum. V současných podmínkách je tento termín vyhrazen téměř výlučně jen pro odvolací soudy a v tomto ohledu jde o protiklad zasedání samosoudce.

Sitting in camera. Viz *Chamber.*

Situate. Situovat, lokalizovat. Umístit na určité místo.

Situation. Situace, pozice, postavení, stav. *Bellomy v. Bruce, 303 Ill. App. 349, 25 N.E.2d 428, 433.*

Situation of danger. Nebezpečné postavení. Ve smyslu pravidla o poslední zřejmé šanci, které se vztahuje na osobu, která řídí pohybující se vozidlo a přibližuje se ke dráze přicházejícího vlaku nebo jiného vozidla, dosáhne řidič nebezpečného postavení tehdy, když ze svého postavení nemůže uniknout při uplatnění obvyklé péče a současně nestačí, že se řidič k nebezpečnému postavení pouze přibližoval. Viz *Last clear chance doctrine.*

Situs. Lat. Poloha, místo. Místo činu nebo podnikání. Místo, kde se posuzuje věc z hlediska místní jurisdikce nebo z hlediska zdanění. Zahrnuje v sobě fixovanost místa. Poloha majetku (*situs of property*) se pro daňové účely stanoví podle toho, zda má stát, který vyměřuje daň, dostatečný kontakt s movitým majetkem, který má být zdaněn. *Town of Cady v. Alexander Const. Co., 12 Wis.2d 236, 107 N.W.2d 267, 270.* Obecně vzato má movitý majetek místo v tom státě, kde žije jeho vlastník. *Smith v. Lummus, 149 Fla. 660, 6 So.2d 625, 627, 628.* Poloha svěřeneckého majetku je tam, kde správce majetku vykonává své povinnosti. *Campbell v. Albers, 313 Ill. App. 152, 39 N.E.2d 672, 676.* Polohu podniku viz *Business.* Viz rovněž *Place.*

Sive tota res evincatur, sive pars, habet regressum emptor in venditore. Kupující, který byl úplně nebo částečně zbaven držby, může žalovat prodávajícího.

Sixteenth Amendment. Šestnáctý dodatek k Ústavě USA z r. 1913, který povolil Kongresu zdaňovat příjmy „z jakýchkoli zdrojů, aniž by je rovnoměrně rozvrhl mezi jednotlivé státy podle počtu obyvatel“. Dodatek byl přijat jako odpověď na rozhodnutí Nejvyššího soudu v případě *Pollock v. Farmers' Loan and Trust Co.*, v němž se říkalo, že federální daň z příjmu z r. 1894 je neústavní, pokud jde o příjmy z pronájmu pozemků. Smyslem Dodatku bylo odstranit poměrné vyměňování daně z příjmu. *Brushhaber v. Union Pacific R. R. Co., 240 U.S. 1, 36 S. Ct. 236, 60 L. Ed. 493.*

Sixth Amendment. Šestý dodatek k Ústavě USA obsahuje právo na rychlý a veřejný soud nestrannou porotou, právo na informace o povaze obvinění, právo na konfrontaci svědků, a právo na pomoc právního zástupce.

Sixty-day notice. 60denní vyrozumění. Podle *Taft-Hartleyova zákona* jde o vyrozumění, které musí kterákoliv strana kolektivní smlouvy zaslat při obnovení nebo ukončení smlouvy. V tomto období jsou zakázány stávky i výluky. Viz *29 U.S.C.A. § 158(d).*

Skeleton bill. Vystavená, indosovaná a akceptovaná bílko směnka.

Skill. Zručnost, dovednost. Praktické a podrobné znalosti principů a postupů určitého umění, vědy nebo profese spolu se schopností uplatnit je správně, zručně a lehce v praxi.

Skilled witnesses. Odborní, kvalifikovaní svědkové. Svědkové, kteří mají takové zkušenosti a znalosti v konkrétní oblasti, jaké se od obyčejných lidí nevyžadují. Tito svědkové mohou podávat své odborné posudky a dedukovat skutečnosti. Viz také *Expert witness.*

Skinpop. Podkožní injekční aplikace narkotické drogy.

Skiptracing. Vyhledávání zmizelých dlužníků a pachatelů. Služba, která pomáhá věřitelům vyhledávat neplatící dlužníky nebo osoby, které utekly před stíháním. V rámci těchto služeb se vyhledávají rovněž dědicové, svědkové, akcionáři, manželky (manželé), aktiva, bankovní konta a pod.

S.L. Zkratka pro „session laws“ (v.t.) nebo „statute laws“ (psané zákony).

Slander. Pomlouvat, urážet na cti. Pronášet sprosté a hanlivé výrazy s cílem poškodit dobré jméno, postavení ve společnosti, úřad, obchod, živnost nebo zdroj obživy jiného. *Little Stores v. Isenberg, 26 Tenn. App. 357, 172 S.W.2d 13, 16.* Verbální pomluva. Pronášení nepravdivých a zlomyslných výroků o jiné osobě, jejichž výsledkem je újma na dobré pověsti. *Lloyd v. Commissioner of Internal Revenue, C.C.A.7, 55 F.2d 842, 844.* K podstatným znakům trestného činu nactiutrhání patří: a) nepravdivý a urážlivý výrok o jiné osobě, b) prozrazení důvěrného sdělení třetí osobě, c) chyba odpovídající přinejmenším nedbalosti ze strany vydavatele, a d) buď žalovatelnost výroku bez ohledu na újmu nebo existence zvláštní újmy způsobené publikováním. *Restatement, Second, Torts 558.* Pomluvy (defamation) se lze dopustit buď cestou urážky na cti (*libel*) což je pomluva v tisku, písmem nebo kresbou, nebo cestou nactiutrhání (*slander*), což je ústní pomluva (případně i urážka pomocí gest). Viz *Restatement,*

Second, Torts § 568. Viz také *Actionable per quod; Actionable per se; Per quod; Per se; Slanderous per se.*

Slanderer. Pomlouvač, nactiutrháč.

Slander of title. Pomluva vlastnického nároku. Nepravdivý a zlomyslný verbální nebo písemný výrok s cílem znevážením vlastnického nároku osoby na movitý či nemovitý majetek, nebo na jiné právo, který jí způsobí zvláštní škodu. *Higgins v. Higgins, 103 Nev. 443, 744 P.2d 530, 531.* Viz také *Jactitation.*

Slanderous per quod. Viz *Per quod.*

Slanderous per se. Nactiutrháčny sám o sobě. Výroky, které se považují za nactiutrháčny, aniž by bylo třeba dokazovat zvláštní újmu. Výrazy, které vnitřně a bez narážek implikují poškození. Výrazy, z nichž obecně, konvenčně a přirozeně vyplývá újma. *Koerner v. Lawler, 180 Kan. 318, 304 P.2d 926, 929.* Výrok se považuje za nactiutrháčny sám o sobě, když a) obviňuje osobu ze spáchání trestného činu, b) přisuzuje osobě infekční nebo odpornou nemoc, což může způsobit, že se od pomlouvané osoby odvrátí její známí, c) obviňuje ženu za necudnosti nebo d) poškozuje osobu v její profesi, podnikání, živnosti atd. *Munaf v. Helfand, D.C.N.Y., 140 F. Supp. 234, 238.* Viz Druhá formulace deliktů, § 570.

Slate. Seznam kandidátů na veřejný úřad nebo do představenstva akciové společnosti.

Slave. Otrok. Osoba, která je plně podřízena vůli jiného. Osoba, která nemůže svobodně jednat a je plně pod kontrolou jiného. Osoba, která je v moci svého pána a patří mu, takže pán může prodávat nebo jinak nakládat s ní samotnou, s její prací a jejími schopnostmi a cokoli otrok dělá, vlastní a nabyvá, patří jeho pánovi. 13. Dodatek k Ústavě USA otroctví zrušil.

Slavery. Otroctví. Takové vztahy mezi lidmi, při nichž má jeden člověk absolutní moc nad životem, osudem a svobodou druhé osoby. 13. Dodatek k Ústavě USA otroctví zrušil.

Slave-trade. Obchod s otroky.

Slay. Zabít, zavraždit. Synonymum s „kill“. Zvláště se hodí pro vraždění či zabíjení v boji.

Slayer's rule. Pravidlo vraha. Tato doktrína říká, že osoba, která vraždila, jakož i osoby, které vznášejí nárok prostřednictvím vraha, se nemohou podílet na pozůstatosti zavražděné osoby jako dědici, legatáři, odkazem obmyšlené osoby ani nemohou inkasovat příjmy ze životního pojištění zavražděného zůstavitele, když to byla vražda úmyslná a úkladná. Mohou však dědit, když to bylo zabití neúmyslné, dokonce i když vyplynulo z hrubé nedbalosti. *Ford v. Ford, 307 Md. 105, 512 A.2d 389, 393.* Viz také *Son of Sam law.*

Sleeping or silent partner. Tichý společník. Viz *Silent partner.*

Slight. Nepatrný, malý, nedůležitý, nevýznamný. Pojem bez přesné vymezeného významu. *Moxley v. Hertz, 216 U.S. 344, 356, 30 S. Ct. 305, 54 L. Ed. 510.* Viz *Care; Evidence; Fault and Negligence.*

Slip law. Zákon, který se publikuje ihned a odděleně od ostatních. Sešitové vydání zákona.

Slip law print. Anotovaný tisk zákona přijatého Kongresem a vydaného hned po jeho podepsání prezidentem. Takto samostatně vydané zákony se pak vážou do Sbírky zákonů (U.S. Statutes at Large). Viz *Statute (Statutes at Large).*

Slip opinion. Soudní rozhodnutí publikované samostatně po jeho vynesení. Sešitové vydání rozsudku.

Slot machine. Hrací automat. Ve smyslu zákonů, které zakazují provozování hracích automatů a podobných hazardních pomůcek, se jedná o stroj, do něhož osoba vloží minci a pak podle náhody může získat peníze nebo jiné cenné předměty v hodnotě větší či menší než byly vložené peníze. *Elderv. Camp*, 193 Ga. 320, 18 S.E.2d 622, 624.

Slough. Rameno řeky, které teče mezi ostrovy a pevninou nebo mezi jednotlivými ostrovy. Tímto ramenem neprotéká hlavní proud.

Slowdown. Zpomalení práce. Organizovaná akce dělníků, při níž se zpomalí normální rychlost práce a výroby, aby se vytvořil tlak na zaměstnavatele, s cílem získat lepší pracovní podmínky.

Sluiceway. Umělý kanál, do něhož proudí voda přes stavidlo. Odvodňovací kanál.

Slum. Brlohy. Chudinská městská čtvrť, kde bydlí chudé a strádající vrstvy. Charakteristickým znakem je přeplněnost.

Slush fund. Fond na úplatky. *Boehm v. United States*, C.C.A. Mo., 123 F.2d 791, 812.

Small Business Administration. Správa malých podniků. K základním cílům federální SBA patří: pomáhat, radit a chránit zájmy malých podniků, zajišťovat, aby malé podniky dostávaly spravedlivý podíl vládních zakázek, subkontraktů a nabídek k prodeji státního majetku, poskytovat půjčky malým podnikům, státním a lokálním rozvojovým společnostem, jakož i obětem záplav a dalších přírodních pohrom; udělovat licence, dozírat a udělovat půjčky malým investičním společnostem, zkvalitňovat řídicí schopnosti vlastníků malých podniků, potenciálních vlastníků a vedoucích pracovníků; provádět studie o ekonomickém prostředí, poskytovat záruky na nájmy, které uzavřely malé podniky a vydávat pro ně záruční obligace.

Small business corporation. Drobná korporace. Korporace, která vyhoví definici Daňového zákona (I.R.C.) § 1361(b), § 1244(c)(2).

Small Business Investment Act. Zákon o investování do malých podniků z r. 1958, který provádí Správa malých podniků (Small Business Administration). Zákon stanoví, že investiční společnosti mohou financovat dlouhodobý základní kapitál drobných podnikatelů.

Small claims court. Soud drobných pohledávek (někde se jmenuje „Conciliation Court“), který rychle, neformálně a levně vyřizuje drobné pohledávky. Jurisdikce těchto soudů se zpravidla omezuje jen na inkaso nevelkých dluhů a půjček. Řízení je neformální, strany se obvykle zastupují samy. Působí často i jako sekce soudů s obecnou jurisdikcí.

Small estate probate. Viz Estate.

Small loan acts. Zákon o drobných půjčkách. Zákon, které mají prakticky ve všech státech, a které stanovují horní povolenou úrokovou sazbu a další podmínky krátkodobých bankovních půjček.

Smart-money. Exemplární pokuta jako trest za hrubé porušení zákonných a pracovních povinností žalovaného. Viz Damages.

Smith Act. Smithův zákon. Federální zákon, který trestá, mimo jiné, propagaci násilného svržení vlády. 18 U.S.C.A. § 2385. Viz Sedition.

Smuggling. Pašování. Trestný čin, který spočívá v importu nebo exportu zakázaného zboží bez zaplacení cla. *Dunbar v. U.S.*, 156 U.S. 185, 15 S. Ct. 325, 39 L. Ed. 390. Termín „smuggle“ měl v common law zcela jednoznačný význam, tj. dovážet nebo vyvážet zboží bez zaplacení cla, nebo zboží, jehož vývoz či dovoz je zakázán. *Williamson v. U.S.*, C. A. Cal., 310 F.2d 192, 195. Viz 18 U.S.C.A. §§ 545, 546. Viz také Contraband.

Smut. Oplzlost. Viz Obscene.

So. Tak, jak bylo řečeno. Za těchto okolností. Tak, takto. Někdy i ve významu „hence“ nebo „therefore“, zejména když následuje nějaký závěr. V časové souvislosti vyjadřuje přesně neurčené období, např. dohoda o zaplacení nájmu „within a week or so“ (asi do týdne).

Soakage. Vsakování. Zákon a vyhlášky o skladování alkoholických nápojů v celních skladech používají tento pojem ve smyslu tekutiny, která vsákla do sudu během skladování.

Sober. Strízlivý. S mírou nebo vůbec nepoživající opojné nápoje.

Sobriety checkpoint. Stanoviště pro kontrolu strízlivosti. Místo, na němž policie přehradí silnici a kontroluje, zda řidiči neřídí pod vlivem alkoholu. Taková kontrola a krátké zadržení není v rozporu se zákazem neoprávněných prohlídek a konfiskací ze 4. Dodatku Michigan Dept. of State Police v. Sitz, 110 S. Ct. 2481 (1990).

Sobriety tests. Zkouška strízlivosti. Viz Blood alcohol count; Breathalyzer test; Field sobriety test; Intoximeter; Intoxilyzer; Sobriety checkpoint.

Sobriety and sobriety. Lat. V římském právu děti sestřenic a bratranců a příbuzní vůbec.

Soc, sok or soka. V saském právu jurisdikce. Pravomoc vykonávat spravedlnost a zákony. Rovněž hrabství, okruh nebo území.

Soca. Králem udělovaná výsada pánů soudit nájemce (*socmen* nebo *socagers*).

Socage. Druh držby lenního majetku v Anglii, při níž měl nájemce jisté povinnosti vůči vlastníku pozemků. V nejširším významu držba s konkrétními povinnostmi. V tomto smyslu se vždy uváděla jako protiklad rytířské služby, kde byly povinnosti neboli úvazky neurčité. „Socage“ byla dvojího druhu: „free socage“ (*liberi sokemanni*), při níž se poskytovaly čestné služebnosti a „villein socage“, kde byly úvazky spíše nevolnické, pracovní povahy. Zákon 12 Car. 2, c. 24 změnil rytířskou službu na „free“ nebo „common“ socage.

Socager. Nájemce s lenním břemenem.

Socagium idem est quod servitum socae; et soca, idem est quod caruca. „Socage“ je totéž co služba pluhem (soc); a „soc“ je totéž co pluh.

Socer. Lat. V římském právu tchán, otec manželky.

Social contract or compact. Společenská smlouva. V dějinách politických věd se tento pojem vztahuje na původ společnosti a používali jej zejména Hobbes, Locke a Rousseau, i když jej lze nalézt už u řeckých sofistů. Rousseau (Contract Social) tvrdil, že před vznikem organizovaných společností lidstvo nevedlo války. Zákonem vznikly na základě dohody lidí, kteří se v zájmu vzájemné ochrany vzdali části osobní svobody. Vláda se tedy musí zakládat na souhlasu těch, kterým vládne.

Social guest. Společenská návštěva. Zákon, které stanoví povinnost péče majitele pozemku, a které definují „společenskou návštěvu“ jako osobu, která vstoupí na pozemek jiného, aby se zde setkala s přáteli, jejichž pohostinnost bude využívat, a proto se s ní musí jednat jako s osobou, která má k takovému vstupu povolení. *Gregor v. Gregor v. Kleiser*, 111 Ill. App.3d, 67 Ill. Dec. 38, 40 443 N.E.2d 1162, 1164. Viz také Guest.

Social insurance. Sociální pojištění. Viz Insurance.

Social Security Act. Zákon o sociálním pojištění. Federální zákon, kterým byla zřízena Správa sociálního pojištění (Social Security Administration). 42 U.S.C.A. § 301 a násl. Viz také Federal Insurance Contributions Act.

Social Security Administration. Správa sociálního pojištění. Federální agentura ministerstva zdravotnictví a humanitárních služeb, v jejímž čele stojí komisař sociálního pojištění. Správa hospodaří s příspěvků na sociální pojištění, které platí zaměstnanci, zaměstnavatelé a osoby samostatně výdělečně činné a tyto příspěvky rozděluje do speciálních fondů. Když pracovník ztratí příjem v důsledku odchodu do důchodu, úmrtí nebo pracovní neschopnosti, vyplácí se mu měsíční dávky jako část náhrady příjmů, o které on nebo jeho rodina přišli. SSA kromě toho dozírá na správné vyřizování a projednávání žádostí o sociální příspěvky.

Socida. V římském právu název smlouvy, při níž jedna osoba poskytla jiné osobě za malou odměnu nebo část výnosu zvířata s podmínkou, že když se zvířata ztratí, držitel je nahradí nebo zaplatí jejich hodnotu. Šlo vlastně o pronájem s podmínkou, že držitel přebíral riziko ztráty pronajaté věci.

Sociedad. Ve španělském právu obchodní společnost.

Sociedad anónima. Ve španělském a mexickém právu akciová společnost.

Societas. Lat. V římském právu společnost, společenská smlouva, to co dnes nazýváme obchodní společnost. Smlouva o spojení majetku nebo práce nejméně dvou osob, které se dělí o výnos.

Societas leonina. V římském právu takový druh společnosti, v níž celý zisk patřil jen některým společníkům. Říkalo se jí podle Phaetrovy bajky, v níž lev vstoupil do lovecké společnosti s ostatními zvířaty a veškerou kořist si přivlastnil pro sebe.

Societas navalis. Námořní společnost. Sdružení lodí. Lodě, které absolvovaly cestu společně, aby se navzájem chránily.

Société. Fr. Ve francouzském právu (obchodní) společnost.

Société anonyme. Ve francouzském právu šlo původně o společenství několika osob, které bylo zapsáno pod jménem jedné z nich a ostatní byli přísně utajovaní společníci. K věřitelům společnosti neměli žádné vztahy ani závazky. Ručení společníků bylo omezené. V Anglii se tento druh společnosti až donedávna nazýval „chartered company“, tj. akciová společnost založená korunou zakládající listinou nebo speciálním zákonem, jejíž akcionáři ručili za dluhy společnosti jen do výše svých vkladů.

Société d'acquets. Písemná smlouva mezi manželi o společném bezpodílovém vlastnictví, ovšem jen na majetek nabytý během manželství.

Société en commandite. Komanditní společnost. V Louisianě se tak jmenuje společnost, do níž jedna osoba smluvně vloží jistý kapitál nebo majetek, společnost s tímto majetkem nakládá pod vlastním jménem a vkladateli odevzdá smluvně dohodnutý podíl ze zisku. Společník komanditní společnosti ručí jen do výše svého vkladu.

Société en nom collectif. Obchodní společnost, v níž všichni společníci ručí společně a nerozdílně.

Société en participation. Společné podnikání.

Société par actions. Akciová společnost.

Society. Spolek. Sdružení osob (obvykle neregistrované), které se na základě vzájemného souhlasu sdružuje do spolku, aby postupovaly jednotně za určitým společným cílem. V širším smyslu společnost jako veřejnost. *Gilmer v. Stone*, 120 U.S. 586, 7 S. Ct. 689, 30 L. Ed. 734. „Společnost“, jejíž ztráta podléhá v námořním právu náhradě, zahrnuje širokou škálu požitků členů rodiny, které vyplývají z toho, že žijí jiní členové rodiny, např. láska, přízeň, náklonnost, péče, pohodlí a ochrana. Za ztrátu „společnosti“ lze tedy poskytnout náhradu vdově, rodičům, bratrovi, sestře nebo dítěti. *Consolidated Machines, Inc. v. Protein Products Corp.*, D. C. Fla., 428 F. Supp. 209, 228. Podle doktríny, že manžel má právo na náhradu škody za ztrátu „společnosti“ manželky způsobenou jejím protiprávním zraněním, znamená tento termín schopnost manželky pomáhat, vytvářet příjemný a pohodlný domov nebo být jinak užitečná. *Homan v. Missouri Pac. R. Co.*, 335 Mo. 30, 70 S.W.2d 869. Viz také Consortium. Civil society — obvykle stát, země, veřejnost, občanská společnost.

Socii mei socius meus socius non est. Společník mého společníka není můj společník.

Socius. Lat. V římském právu společník.

Socman. Nájemce s lenním břemenem, „socager“.

Free socmen. Ve starém anglickém právu svobodní nájemci s lenním břemenem.

Socmanry. Viz Socage.

Socna. Privilegium, výsada.

Sodomite. Sodomita. Ten, kdo se dopustil sodomie.

Sodomy. I když v zákonech jednotlivých států je definována rozličně, obecně jde o orální nebo anální pohlavní styk mezi lidmi, nebo o sodomii, tj. o pohlavní styk se zvířaty. *State v. Young*, 140 Or. 228, 13 P.2d 604, 607.

Soft dollars. Měkké dolary. Pojmenování úvěrů, které makléři poskytují velkým investorům, např. penzijním fondům a jejich finančním manažerům a oplátkou dostávají možnost obchodovat s jejich papíry.

So help you God. K tomu vám dopomáhej Bůh. Formulace na konci přísahy.

Soil bank. Půdní banka. Federální zemědělský program, podle něhož se platí farmářům za to, že nepěstují obilniny, nebo že nechají na své půdě růst nekomerční vegetaci, s cílem udržet kvalitu půdy a stabilizovat ceny komodit tím, že se neprodukuje víc, než je potřeba.

Soit. Fr. Budiž. Toto francouzské slovo bylo použito v několika zákonech. V anglickém právu se vyskytuje zejména v závětech, nebo při vyjádření vůle a souhlasu panovníka při formální komunikaci s parlamentem nebo se soukromými žalobci.

Soit baile aux commons. Budiž zasláno Dolní sněmovně. Poznámka panovníka na návrh zákona, který se zaslal Dolní sněmovně Parlamentu.

Soit baile aux seigneurs. Budiž zasláno Sněmovně lordů. Poznámka panovníka na návrhu zákona, který se měl zaslat Sněmovně lordů.

Soit droit fait al partie. Budiž učiněno straně po právu. V anglickém právu poznámka krále na žádosti o nápravu.

Soit fait comme il est desire. At' je to tak, jak se žádá. Královský souhlas se zákonem přijatým na návrh poslanců.

Sojourning. Dočasný pobyt. Přejídné bydliště. Jde o protiklad stálého bydliště (permanent residence), nejde ovšem jen o dočasný pobyt na cestách. In re Gahn's Will, 110 Misc. 96, 180 N.Y.S. 262, 266.

Sokemanries. Vazalská držba. Pozemky, které nebyly v nájmu vyšší či nižší šlechty, ani v rytířské službě, ale v držbě poddaných vazalů, kterou jim udělil přímo král. Nájemcům se říkalo *sokemans*.

Sokemans. Ve starém anglickém právu nájemci pozemků s lenní služebností.

Soke—reeve. Výběrčí královských nájmu.

Sola ac per se senectus donationem testamentum aut transactionem non vitiat. Stáří samotné a samo o sobě nečiní poslední vůli nebo dar neplatnými.

Solar. Ve španělském právu pozemek. Opevněný statek.

Solar day. Solární den. Doba od východu do západu slunce.

Solares. Ve španělském právu pozemkové parcely. Tento výraz se často používal ve výnosech španělských panovníků, kteří přidělovali půdu v Americe.

Solarium. Lat. V římském právu nájem z půdy. Pozemková renta.

Solar month. Kalendářní měsíc. Viz Month.

Solatium. Odškodnění. Náhrada škody za urážku.

Sold. Prodaný. Viz Sale.

Soldiers' and Sailors' Civil Relief Act. Zákon o občanskoprávních úlevách vojáků a námořníků. Federální zákon, který dočasně odkládá nebo mění občanskoprávní odpovědnost příslušníků ozbrojených sil. Osoby, které chtějí vynutit svá práva a pohledávky vůči osobám v činné vojenské službě, musí použít speciálně stanovený postup. 50 U.S.C.A. App. § 501 a násl.

Soldier's will. Poslední vůle vojáka. Podobně jako poslední vůle námořníka (seaman's will) jde o neformální závět, která může nakládat jen s movitým majetkem zůstavitele. Ústní vůle.

Sold note. Potvrzení o prodeji. Vydává kupující prodávajícímu a uvede v něm prodané zboží, množství, cenu, atd. Jinak též „confirmation notice“.

Sole. Jediný, výhradní, nikoli společný, opakem je „joint“. Zahrnující jen jednu osobu — opakem je „aggregate“. Svobodný (nevdaná, neženatý).

Sole actor doctrine. Zásada jediného činitele. Podle této doktríny odpovídá zmocnitel za jednání svého zmocněnce. Doktrína říká, že zmocněnec musel zjevně vyvíjet úsilí ve prospěch svého zmocnítele, a i když tak nečinil a jednal pro vlastní prospěch (například zpronevěra), třetí strana musela mít dojem, že jedná se zmoc-

nitelem. General American Life Ins. Co. v. Anderson, D. C. Ky., 46 F. Supp. 189, 195, 196, 198. Spočívá na domněnce, že z titulu vztahu mezi zmocněncem a zmocnitelem se předpokládá, že zmocnitel byl informován o všem, co jeho zmocněnec dělá, a že věděl o jeho skutcích a slibech. Federal Deposit Ins. Corporation v. Pendleton, D. C. Ky., 29 F. Supp. 779, 782, 783.

Sole and unconditional owner. Výhradní a bezpodmínečný vlastník. Viz Owner.

Sole cause. Jediná příčina. Pokud jde o nedbalost žalujícího nebo třetí strany jako o jedinou příčinu újmy, která zbaví žalovanou stranu odpovědnosti, miní se tím čin nebo opomenutí žalujícího nebo třetí strany, které přímo způsobily újmu, aniž by současně došlo k opomenutí ze strany žalovaného. Dixon v. Wabash R. Co., Mo. App., 198 S.W.2d 395, 398. Tento pojem znamená čin nebo nedbalost žalujícího či třetí strany, aniž by došlo k současněmu zanedbání povinností ze strany žalovaného. Jurgens v. Thompson, 350 Mo. 914, 169 S.W.2d 353, 357. Viz také Proximate cause.

Solemn. Formální, předepsaný, splňující veškeré náležitosti. Viz Corporal oath; War.

Solemnes legum formulae. Lat. V římském právu slavnostní formule práva. Formy soudního řízení a prováděcích právních norem. Jeden z pramenů nepsaného římského práva.

Solemnitas attachamentorum. Ve staré anglické soudní praxi formality soudního obstarání majetku. Vystavování zabavovacích příkazů v určitém formálním pořádku.

Solemnitates juris sunt observande. Formality zákonů se musí dodržovat.

Solemnity. Obřad, ceremonie. Formální aspekty smlouvy, dohody či jiného úkonu, které předepisuje zákon k tomu, aby byly platné.

Solemnization. Slavnostní (veřejné) uzavření sňatku před svědky, na rozdíl od tajného sňatku nebo společné domácnosti druhá a družky.

Solemnize. Veřejně uzavřít sňatek před svědky, na rozdíl od tajného sňatku nebo společné domácnosti druhá a družky.

Solemn occasion. Důležitý důvod. Pojem z ústavy, která dává legislativní moci právo požádat členy Nejvyššího soudu o názor na důležitou právní otázku. Míjí se tím taková právní otázka, kterou musí dotazující se orgán vyřešit při výkonu pravomocí, které mu udělila ústava a zákony.

Sole proprietorship. Výlučné vlastnictví. Podnik ve vlastnictví jedné osoby, na rozdíl od akciové společnosti, obchodní společnosti nebo trustu. Výlučný vlastník ručí za všechny závazky podniku.

Sole source rule. Pravidlo jediného zdroje. V žalobách ve věci nekalé reklamy v common law nemůže žalující dostat náhradu škody, pokud neprokáže, že má monopol na prodej zboží s inzerovanými charakteristickými rysy, protože jen tak lze soudy přesvědčit o škodě způsobené nekalou reklamou žalovaného. Tato restriktivní doktrína se říká „sole source rule“.

Solicit. Žádat o něco, usilovat o získání něčeho, formálně prosit, dožadovat se, doprošovat se, domáhat se, úpěnlivě prosit, naléhavě žádat. I když toto slovo obsahuje prvek vážně míněné žádosti, nevyjadřuje stupeň dotěrnosti či

úpěnlivosti. People v. Phillips, 70 Cal. App.2d 449, 160 P.2d 872, 874. Navádět k činům, s cílem získat něco. People ex rel. Friedman v. Framer, 208 Misc. 236, 139 N.Y.S.2d 331, 337. Pojem obsahuje prvek osobní žádosti adresované konkrétní osobě, aby tato něco udělala. V kontextu navádění, nebo povzbuzování ke spáchání trestného činu znamená tento termín nařízení, povolení, vyžadování nebo podněcování, aby jiná osoba spáchala trestný čin. Viz také Solicitation.

Solicitation. Žádání, prošení, naléhavá prosba. Navádění. Nedokonáný trestný čin spočívající v povzbuzování k nezákonné činnosti. Jakékoli jednání, které lze v kontextu vzájemných vztahů stran vyložit jako vážně míněnou žádost. Tedy „solicitation of prostitution“ znamená navádění k prostituci a podobně existuje i „solicitation to larceny“ (navádění ke krádeži) atd. K tomu, aby byl dokonán trestný čin navádění, je třeba, aby pachatel sváděl, radil, popouzel, nařizoval či jinak podněcoval jinou osobu ke spáchání trestného činu. K trestnému činu přitom nemusí dojít. Navádění ke spáchání trestného činu se dopustí ten, kdo s úmyslem podporovat či ulehčit jeho spáchání nařídí, povzbuzuje nebo žádá jinou osobu, aby konala způsobem, který povede k trestnému činu, nebo k pokusu o něj, nebo navádí k domluvě ke spáchání trestného činu. Modelový trestní zákoník § 5.02. Viz také 18 U.S.C.A. § 373 (navádění ke spáchání násilného trestného činu). Podle Modelového trestního zákoníku § 5.05 je navádění k trestnému činu trestným činem stejného stupně jako nejzávažnější trestný čin, k němuž se navádí.

Solicitation of bribe. Navádění k úplatkářství. Žádání jiného, aby se dopustil úplatkářství. State v. Wallace, Del. Super., 9 Storey 123. 214 A.2d 886, 889. Viz např. 18 U.S.C.A. § 201.

Soliciting agent. Náborový agent. V pojišťovnictví jde o speciálního zprostředkovatele, který může jen provádět nábor a předávat žádosti pojišťovně. Dixie Life & Acc. Ins. Co. v. Hamm, 233 Ark. 320, 344 S.W.2d 601, 603.

Solicitor. Nejvyšší právní poradce ve městě nebo v státním orgánu či ministerstvu. Viz např. Solicitor General (hlavní právní zástupce Spojených států). V Anglii advokát připravující proces, ale nevystupující u soudu. Aby se člověk mohl stát advokátem, musí složit předepsané zkoušky, musí absolvovat praxi a musí jej přijmout Master of the Rolls. Advokát může absolvovat praxi u bankrotního soudu, okresního soudu, u některých řízení Korunního soudu, u většiny nižších soudů a rovněž v komorách odvolacích soudů. Řídí se Zákonem o advokacii (Solicitors Act) z r. 1974. Viz také Barrister.

Solicitor General. Hlavní právní zástupce Spojených států, jako druhý nejvyšší činitel na ministerstvu spravedlnosti USA po ministrovi (general attorney). Zastupuje federální vládu (stát) v právních sporech a odvoláních, v nichž jde o zájmy USA. Rozhoduje, které případy je třeba předat k posouzení Nejvyššímu soudu, a o tom, jaké stanovisko zaujme stát před soudem. Dohlíží na přípravu podkladových materiálů a dalších právních dokumentů pro Nejvyšší soud a osobně vede projednávání nejdůležitějších případů. Rozhoduje rovněž o tom, zda se USA mají odvolat proti rozhodnutím nižších federálních soudů. 28 U.S.C.A. §§ 505, 517, 518.

Solidarity. Společné ručení. Když se několik osob vzájemně a současně zaváže stejnou částkou ve stejné smlouvě, a tím se zaváže, že každá z nich může být donucena zaplatit celou částku a tato platba zproští ostatní závazku vůči věřiteli.

Solidary. Solidární, svorný. Tento pojem pochází z kontinentálního práva. Znamená, že dotyčné právo je společné. „Solidary obligation“ (společný závazek) odpovídá v common law „joint and several obligation“, tj. takový závazek, za který jako celek ručí každý účastník. V kontinentálním právu ovšem tento termín zahrnuje i situace, kdy několik věřitelů stojí proti jednomu dlužníkovi, přičemž každý z věřitelů je oprávněn inkasovat celou dlužnou částku a vydat na to potvrzení.

Solidum. Lat. V římském právu celek, celá a nerozdělená věc.

Solinum. Ve starém anglickém právu téměř dvě a půl jednotky staré míry orné půdy zvané „plowland“.

Solitary confinement. Samovazba. Obecně izolace vězně od dalších osob. V užším smyslu úplná izolace vězně od lidské společnosti a jeho uvěznění v cele, z níž nemůže vidět člověka, nemá zde práci ani se zde nemůže vzdělávat. Medley, Petitioner, 134 U.S. 160, 10 S. Ct. 384, 33 L. Ed. 835.

Solo cedit quod solo implantur. Co se do země zasaď, k zemi patří. Vlastník půdy se stává i vlastníkem semen, rostlin a stromů, které se zakořenily.

Solo cedit quod solo inaedificatur. To, co je postaveno na zemi, patří k zemi. Majitel pozemku se stává i majitelem na něm postavené stavby.

Solum provinciale. Lat. Území provincií. V římském právu se povolovalo absolutní vlastnictví na *solum italicum* (prodloužení *Ager Romanus*) i s vydržením, kdežto na *solum provinciale* (prodloužení *Ager Publicus*, půda států, která se patricijům pronajímala) se povolovala jen držba. Justinian rozdělil mezi oběma zrušil.

Solum rex hoc non facere potest, quod non potest injuste agere. Jediné, co král nesmí, je jednat nespravedlivě.

Solus deus facit haereditem, non homo. Jen Bůh sám, nikoli člověk, činí z člověka dědice.

Solutio. Lat. V římském právu zaplacení nebo splnění závazku, které věřitel považuje za uspokojivé. Termín se vztahuje spíše k podstatě závazku než k přesné částce.

Solutio indebiti. V římském právu zaplacení něčeho, co nebylo dlužné. Z takové platby vyplývá závazek *quasi ex contractu*. Když někdo zaplatí nebo udělá něco, co nebyl povinen zaplatit či udělat, může to požadovat zpět, jako kdyby to jen půjčil. Zahrnuje i případy, kdy by jedna strana vykonala pro druhou stranu práci, nebo zaplatila dluh, který nemusela, nebo kdy by se vzdala práva či pohledávky v domněni, že tak podle zákona musí učinit.

Solutione feodi militis parliamenti, or feodi burgensis parliamenti. Staré soudní příkazy, na jejichž základě mohli dostat zástupci hrabství v parlamentu nebo poslanci své mzdy či honoráře, když jim nebyly vyplaceny.

Solutio pretii emptionis loco habetur. Zaplacení ceny (věci) má účinek nákupu.

Solutus. V římském právu propuštěnec.

Solvabilitě. Fr. Ve francouzském právu platební schopnost. Solventnost.

Solvency. Platební schopnost, solventnost. Schopnost platit dluhy tak jak dospívají. Jeck v. O'Meara, 343 Mo. 559, 122 S.W.2d 897, 903. Současná schopnost dlužníka zaplatit ze svého majetku všechny své dluhy a závazky. Převaha aktiv nad pasivy. Akin v. Hull, 222 Mo. App. 1022, 9 S.W.2d 688, 690. Rovněž takový právní status majetku osoby, že ho lze zákonným postupem dosáhnout a využít k zaplacení dluhů i bez souhlasu této osoby. Graf v. Allen, 230 Mo. App. 721, 74 S.W.2d 61, 66. Platební schopnost ve smyslu Zákona o bankrotu (Bankruptcy Code) znamená schopnost zaplatit dlužné závazky z aktiv. Mossler Acceptance Co. v. Martin, C. A. Fla., 322 F.2d 183, 186. Opakem je *insolvency* (v.t.). Kennedy v. Burr, 101 Wash. 61, 171 P.2d 1022, 1024.

Solvendo esse. Lat. Být schopen platby. Být solventní.

Solvendo esse nemo intelligitur nisi qui solidum potest solvere. Nikdo nemůže být považován za solventního, nemůže-li zaplatit všechno co dluží.

Solvendum in futuro. Lat. Bude zaplacen v budoucnosti. Používá se při zadluženosti, o níž se říká, že je *debitum in presenti* (dlužná v přítomnosti) a *solvendo in futuro* (splatná v budoucnosti). Majetkový nárok může existovat *in presenti*, ale může být vyplacen *in futuro*.

Solvent. Platby schopný, solventní. Viz Solvency.

Solvere. Lat. Platit, zaplatit dluh, splnit závazek, osvobodit se od závazku.

Solvere poenas. Zaplatit pokutu.

Solvit. Lat. Zaplatil.

Solvit ad diem. Zaplatil v ten den. Název obhajoby proti žalobě ve věci vymáhání dluhu.

Solvit ante diem. Název obhajoby, která říká, že peníze byly zaplacené před určeným dnem.

Solvit post diem. Zaplatil po dni. Obhajoba proti žalobě ve věci vymáhání dluhu, která říká, že žalovaná strana zaplatila po dni stanoveném pro platbu a před zahájením soudního řízení.

Solvitur adhuc societas etiam morte socii. Obchodní společnost nadto zaniká úmrtím společníka.

Solvitur eo ligamine quo ligatur. Věc se rozvazuje tak, jak se zavazuje.

Sommersett's Case. Slavné rozhodnutí anglické Královské stolicí z r. 1771 o tom, že v Anglii neexistuje a ani pro příště nebude na anglické půdě existovat otroctví v žádné formě, a že žádnou osobu přivezenou do Anglie jako otroka nelze vystěhovat jinak než zákonnými prostředky, které se vztahují na každého svobodného občana.

Somnambulism. Náměsíčnost, somnambulismus. Fyziologové ještě nevyřešili otázku, zda se jedná o pouhou koordinaci pohybu svalů s myšlenkami, které se honí hlavou ve spánku. Může složit jako obhajoba při obvinění ze spáchání trestného činu ve stavu náměsíčnosti. Fain v. Com., 78 Ky. 183. Viz také Somnolentia.

Somnolentia. Hypnotický spánek (první stadium). Stav neúplného spánku, při němž jsou některé schopnosti potlačeny a některé jsou abnormálně stimulovány. Potlačeny jsou zejména mravní zábrany a může proto sloužit jako obrana proti obvinění ze spáchání trestného činu. Fain v. Com., 78 Ky. 183.

Sompnour. V církevním právu soudní úředník, který doručoval obsílky.

Son. Syn. Mužský potomek. Přímý potomek mužského pohlaví. Může se vztahovat i na vzdáleného mužského potomka (viz např. Obč. zák. Louisiana — Louisiana Civil Code — čl. 3556). V širším významu jakýkoli muž, např. svěřenec, adoptované dítě mužského pohlaví nebo závislá osoba.

Son. Fr. Jeho.

Son-in-law. Zet'. Manžel dcery. Diebold v. Diebold, 235 Mo. App. 83, 141 S.W.2d 119, 125.

Son of Sam law. Zákon Samova syna. Hovorové pojmenování podle známého masového vraha. Označují se tak státní zákony, které stanovují, že veškerý zisk, který by pachatel získal z knihy či jiné prezentace svého zločinu, se musí uložit na vázaný účet ve prospěch obětí jeho zločinu. Srovnej N. Y. McKinney's Executive Law § 632—a. Viz také Slayer's rule.

Sonticus. Lat. V římském právu bolestivý, škodlivý, bránič, omlouvající odklad či zpoždění. *Morbus sonticus* je nemoc, která brání žalované straně dostavit se k soudu a je tudíž právoplatnou omluvou.

Soon. Brzo, zanedlouho. V přiměřené době. Jakmile to bude možné. Fráze „soon as practicable“ znamená v přiměřené době. Miller v. Zurich General Acc. & Liability Ins. Co., 36 N. J. Super. 288, 115 A.2d 597, 600.

Soror. Lat. Sestra.

Sororicide. Sestrovraha. Vrah vlastní sestry. Nejde o odborný právní termín.

Sors. Lat. Ve starém anglickém právu jistina bez úroku. Věc, jejíž navrácení bylo vynuceno soudní cestou, nikoli soudní výlohy. V občanském a římském právu loterie, náhoda, hazard, los, osud. Vypůjčené peníze. Základní kapitál, např. obchodní společnosti.

Sortitio. Lat. V římském právu tah loterie, losování. *Sortitio iudicum* bylo losování soudců trestního soudu.

Sound. v. Týkat se, mířit k něčemu. Odborně se říká, že „*action is to sound in tort or damages*“, když se žaloba podává nikoli kvůli konkrétní nápravě věci, ale pouze kvůli náhradě škody. Viz Sounding in damages.

Sound. adj. Celý, nepoškozený, bezvadný, prodávatelný. Viz Warranty. Zdravý tělesně i duševně. Bezpečný, tj. neohrožený na životě.

Sound and disposing mind and memory. Způsoblost právoplatně vyjádřit poslední vůli. Stav rozumu a paměti, který umožňuje zůstaviteli chápat své jednání, když sepisuje závět'. Farmers' Union Bank of Henning v. Johnson, 27 Tenn. App. 342, 181 S.W.2d 369, 374. Viz také Capacity a *Sound mind, níže*.

Sound health. Pevné zdraví. V pojišťovnictví to znamená, že žadatel o pojištění netrpí vážným neduhem či nemocí, která by měla podstatný vliv na jeho celkové zdraví. Zdravotní stav nepoškozený vážnou nemocí, o níž osoba ví. National Life & Accident Ins. Co. v. Ware, 169 Okl. 618, 37 P.2d 905.

Sound judicial discretion. Pochůvce soudní rozhodování. Důkladné, spravedlivé a objektivní uvážení faktů, řádně předložených soudci. Caldwell v. State, 164 Tenn. 325, 48 S.W.2d 1087, 1089. Nikoli svévolné či subjektivní rozhodování, nýbrž takové, které bere v úvahu to, co je za daných okolností správné a sprá-

vedlivé. Cornwell v. Cornwell, 73 App. D. C. 233, 118 F.2d 396, 398.

Sound mind. Normální zdravý rozum. Normální stav lidské mysli, při němž jsou dobře vyvinuty schopnosti vnímat a posuzovat. Mysl, která není postižena mánií, nemocí nebo jinou duševní poruchou. V dědickém právu to znamená, že zůstavitel musel být schopen chápat, v jakém stavu je jeho majetek, své vztahy s osobami, na které v závěti pamatoval, i podstatu svého jednání, tj. praktický účinek vykonané závěti. Skelton v. Davis, Fla. App., 133 So.2d 432, 435. Viz také Capacity.

Sound value. Přiměřená hodnota. Tak jak se tento termín používá v pojistkách proti požáru, znamená prodejní cenu nemovitosti s odečtením odpisů za používání bezprostředně před požárem. Reliance Ins. Co. v. Bowen, Tex. Civ. App., 54 S.W.2d 597, 598.

Sounding in damages. Když se podává žaloba nikoli o vrácení pozemků, věcí nebo peněz, ale jen o náhradu škody, má žaloba výše uvedený název.

Soundness. Zdraví. Celkově dobrý zdravotní stav. Viz Sound.

Source. Pramen, zdroj. To, z čeho pochází čin, pohyb, informace atd. Osoba nebo věc, která způsobuje, je původcem nebo příčinou něčeho. Původce, tvůrce. Místo, kde je něco nalezeno nebo vytěženo. Jackling v. State Tax Comm., 40 N.M. 241, 58 P.2d 1167, 1171.

Sources of the law. Prameny práva. Zdroje, od nichž pozitivní zákony odvozují svoji autoritu a donucovací sílu, jako je ústava, smlouvy, zákony, zvyky a obyčeje. V jiném smyslu rovněž autoritativní, uznávané a spolehlivé práce, záznamy, dokumenty, výnosy atd., které musíme zkoumat, abychom pochopili, co tvoří právo. Takové jsou například Justinianovy sbírky a Gaiovo pojednání v římském právu, v common law pak práce takových autorů, jakými jsou Bracton, Littleton, Coke, Fleta, Blackstone a další.

Sous. Fr. Pod.

Sous seing privé. Fr. Ve francouzském právu „osobně podepsané stranami“. Smlouva či jiná listina vlastnoručně podepsaná, na rozdíl od „*authentic act*“, což je právoplatně uzavřený dokument před notářem nebo soudcem.

Sovereign. Suverén, panovník, vladař. Osoba, orgán nebo stát, v němž je ztělesněna nejvyšší moc; v monarchii král či jiný vládce. Viz také Clipped sovereignty; Sovereignty.

Sovereign immunity. Stoprocentní imunita. Beztrčnost nejvyšší moci. Právní doktrína, podle níž se nemohou podávat žaloby na státní moc bez jejího souhlasu. Spočívá na starém principu, že „král nemůže činit zlo“, a brání stíhání státních orgánů za delikty jejich úředníků, pokud se takové imunity stát výslovně nevzdal v zákoně, nebo pokud to nevyplývá ze zákona. Maryland Port Admin v. I.T.O. Corp. of Baltimore, 40 Md. App. 697, 395 A.2d 145, 149. Federace se obecně vzdala své občanskoprávní imunity v Zákoně o nárocích ve věcech občanskoprávních deliktů (Federal Tort Claims Act), 28 U.S.C.A. § 1346(b), 2674. Do té či oné míry se své imunity vzdaly i členské státy Unie a orgány místní moci. Imunitu vůči jistým žalobám u federálních soudů poskytl státům 11. Dodatek k Ústavě USA. Viz také Foreign immunity; Federal Tort Claims Act; Suits in Admiralty Act; Tucker Act.

Foreign Sovereign Immunity Act. Zákon o imunitě cizích suverénních zemí. Na základě platných mezinárodních dohod, k nimž se připojily i USA, a s jistými zákony stanovenými výjimkami, cizí státy nepodléhají jurisdikci federálních a státních soudů. 28 U.S.C.A. §§ 1601–1611.

Sovereign people. Suverénní lid. Všichni občané a způsobilí voliči, kteří mají jako kolektiv nejvyšší pravomoci, které uskutečňují prostřednictvím svých volených představitelů. Viz Scott v. Sandford, 19 How. 404, 15 L. Ed. 691.

Sovereign power or sovereign prerogative. Absolutní moc nebo prerogativa nejvyšší moci. Svrchovaná státní moc, která již nad sebou nemá další moc, a která zahrnuje všechny pravomoci potřebné k dosažení zákonných cílů vlády. Aetna Casualty & Surety Co. v. Bramwell, D. C. Or., 12 F.2d 307, 309.

Sovereign right. Svrchované právo. Právo, které může využívat jen stát nebo některé jeho orgány v zájmu obecného blaha. Tato práva umožňují státu vykonávat jeho funkce, na rozdíl od „majetkových“ práv, které může mít stát stejně jako soukromá osoba.

Sovereign states. Svrchované státy. Státy, které mají své poddané nebo občany, a které nejsou nijak podřízeny jinému státu. Polosvrchovaný je stát, který v nějakém ohledu podléhá vyšší moci. V mezinárodních vztazích jsou některé státy nezávislé na jiných a mohou provádět všechny úkony, které státu přísluší. Tyto státy mají rovněž absolutní samosprávu, tj. jsou nezávislé na jiných státech, pokud jde o jejich území a jejich občany, kteří nežijí v cizině. V těchto státech nemůže vládnout jiná moc nebo zákon, ledaže by k tomu stát dal souhlas. Nezávislost jednání ve vnějších a vnitřních vztazích tvoří úplnou suverenitu čili svrchovanost.

Sovereignty. Suverenita, svrchovanost. Nejvyšší, absolutní a nekontrolovatelná moc, která řídí každý nezávislý stát. Nejvyšší politická moc, nejvyšší vůle, nejvyšší kontrola nad ústavou, formou vlády a jejím výkonem, soběstačný zdroj politické moci, z něhož pochází všechny ostatní konkrétní politické pravomoci, mezinárodní svrchovanost a nezávislost státu spolu s právem spravovat své vnitřní věci bez zahraničního diktátu. Rovněž politická společnost čili stát, který je suverénní a nezávislý. Pravomoc dělat uvnitř státu cokoli a neodpovídat se — přijímat zákony, provádět je, ukládat a vybírat daně a další dávky, vyhlášovat válku a mír, uzavírat spojenecké nebo obchodní dohody s cizími státy a pod. Suverenita státní moci spočívá v tom, že veřejná autorita nařizuje, co má každý člen společnosti dělat, pokud jde o cíle společnosti. Jde o nejvyšší moc, které je podřízen každý občan, a kterou představuje osoba nebo skupina osob, nad nimiž již nikdo nestojí. Pod suverenitou v nejširším slova smyslu se chápe nejvyšší, absolutní, nekontrolovatelná moc, absolutní právo vládnout. Významově nejbližším slovem k termínu „sovereignty“ je „*will*“ (vůle) nebo „*volition*“ (chtění, vůle). City of Bisbee v. Cochise County, 52 Ariz. 1, 78 P.2d 982, 986.

Sowne. Ve starém anglickém právu „podléhat dani“.

S.P. Zkratka „*sine prole*“ (bez potomstva). Rovněž zkratka pro „*same principle*“ (stejný princip) nebo pro „*same point*“ (stejný bod), tj. když se tato zkratka vloží mezi dvě citace, znamená to, že druhá citace zahrnuje doktrínu z první citace.

Spadones. Lat. V římském právu neschopné, impotentní osoby. Ti, kdo v důsledku svého temperamentu nebo nehody nejsou schopni plodit.

Sparsim. Lat. Tu a tam, rozptýleně, roztroušeně, v určitých intervalech.

Spatae placitum. Ve starém anglickém právu soud pro rychlý výkon spravedlnosti nad vojenskými delikventy.

Speaker. Oficiální titul předsedy některých zákonodárných sborů, konkrétně předseda Sněmovny reprezentantů Kongresu USA a předseda jedné z komor státních parlamentů, tj. Speaker of the House.

Speaking demurrer. Námitka proti právní dostatečnosti důkazů, která uvádí nová fakta, jež nejsou na první pohled zjevná ze žaloby či stížnosti. Soud ji nesmí přimout. Allpress v. Lawyers Title Ins. Corp., 218 Tenn. 673, 405 S.W.2d 572, 573. Jde o je speciální námitku, která, místo toho aby se omezovala na odvolání a upozorňovala na vady, uvádí věcné návrhy, které odvolání neobsahuje, a na základě těchto faktů se snaží se zpochybnit právo žalujícího na náhradu. Ragsdale v. Ragsdale, Tex. Civ. App., 520 S.W.2d 839, 842. Viz také Demurrer.

Speaking motion. Návrh, který vyžaduje posouzení otázek mimo probíhající soudní spor. V minulosti byly takové návrhy zakázány, ale dnes je Fed. prav. civ. řízení (Fed. R. Civil P.) 12(b) povolují.

Special. Zvláštní, speciální, týkající se druhu, jednotlivce, věci. Určený ke konkrétnímu účelu a jenom k němu. Mimořádný, neobvyklý. Viz Acceptance; Administration; Agent; Allocatur; Allowance; Appearance; Assessment; Assumpsit; Bail; Bailiff; Benefit; Calendar; Charge; Constable; Contract; Count; Covenant; Customs; Damage; Demurrer; Deposit; Deputy; Election; Finding; Guaranty; Guardian; Imparlance; Indorsement; Injunction; Insurance; Issue; Jury; Legacy; Letter of credit; License; Limitation; Malice; Master; Meeting; Mortgage; Motion; Non est factum; Occupant; Owner; Partner; Partnership; Plea; Pleader; Pleadings; Power; Power of appointment; Privilege; Proceeding; Property; Replication; Request; Restraint of trade; Retainer; Rule; Service; Session; Statute; Stock; Tail; Term; Traverse; Trust; Verdict; Warranty.

Special act. Partikulární zákon, který se vztahuje jen na určité osoby nebo soukromé zájmy. Unity v. Burrage, 103 U.S. 447, 454 26 L. Ed. 405. Viz Special law.

Special attorney or counsel. Mimořádný právní zástupce, kterého využije ministr spravedlnosti USA nebo státu na pomoc v určitém případě, když si to vyžaduje veřejný zájem. 28 U.S.C.A. § 543. Viz také Independent counsel.

Special district. Zvláštní správa. Státní orgán s omezenou pravomocí, který se vytváří kvůli tomu, aby se obešly předpisy o úvěrových limitech, tradiční politický vliv na určitou aktivitu, aby se mohly přidělit jisté funkce těm subjektům, které mají příslušné zkušenosti, v zájmu poskytování nových služeb nebo k dosažení nějakého lokálního cíle. Například správa parků, územního plánování, kontrola moskytů, kanalizace atd.

Special errors. Speciální justiční omyly. V common law jde o speciální obhajobu proti soudnímu příkazu, např. při uplynutí lhůty, v níž lze podat námitku proti justičnímu omylu. Žalující strana, která se dopustila omylu, může buď odpovědět nebo namítat.

Special exception. Zvláštní výjimka. Námitka proti formální stránce prezentace žalobního důvodu. Viz Demurrer. Zvláštní výjimka při vyhláškách o místním plánování se vztahuje na zvláštní využívání pozemků v určitém pásmu. Jde o zvláštní využívání, které místní legislativní orgán považuje za žádoucí pro blaho komunity, které však není v podstatě v rozporu s obvyklým využíváním pozemků v daném pásmu. Neuděluje se však všem pozemkům a všechny takové výjimky jsou něčím podmíněny a omezeny. Piscitelli v. Township Committee of Scotch Plains Tp., 103 N. J. Super. 589, 248 A.2d 274, 277. Zvláštní výjimka umožňuje, aby majitel využíval pozemek na základě podmínek, stanovených v samotné územně plánovací vyhlášce. A T R, Inc. v. Zoning Bd. of Appeals of Town of Bethany, 158 Conn. 196, 257 A.2d 818, 821. Jinak též „conditional use“, „special permit“ a „special use“. Viz Special use permit. Srovnej Variance.

Special execution. Kopie rozsudku, na níž je napsáno nařízení šerifovi, aby vykonal exekuční příkaz. Viz Execution.

Special executor. Speciální vykonavatel. Osoba, jejíž pravomoci jsou omezeny časově i místně, nebo jsou omezeny jen na konkrétní část pozůstalosti. Vykonavatel závěti, který se stará jen o část dědictví, nebo který spravuje pozůstalost jen do určitého stanoveného momentu. Viz Executor.

Special facts rule. Pravidlo zvláště důležitých skutečností. Ve firemním právu má člen představenstva povinnost seznámit akcionáře se zvláště důležitými úkony a okolnostmi, jinak se dopustí podvodu. Taylor v. Wright, 69 Cal. App.2d 371, 159 P.2d 980, 985.

Special grand jury. Mimořádná velká porota. Velká porota, která šetří určitý případ nebo skupinu případů s podobnými trestnými činy. 18 U.S.C.A. § 3331 a násl.

Special interest groups. Skupiny obyvatel se speciálními zájmy. Obvykle se snaží ovlivnit zákonodárnou moc tak, aby přijala zákony v jejich prospěch. Viz Lobbying.

Special interrogatories. Speciální dotazníky. Písemné otázky předložené porotě. Odpovědi jsou nezbytné pro vynesení verdiktu. Fed. prav. civ. řízení (Fed. R. Civ. P.) 49(b).

Specialist. Specializovaný makléř s akciemi, který provádí obchody jen s omezenou skupinou akcií.

Special jurisdiction. Speciální jurisdikce. Soud, který smí projednávat jen některé druhy případů, které jsou výslovně uvedeny v zákoně, se nazývá soud s omezenou neboli speciální jurisdikcí (např. soud pro věci dědické), nebo soud, který je příslušný jen pro věci majetkové, nikoli však osobní.

Special law. Partikulární zákon. Zákon, který se týká jen určitých osob nebo věcí. Zákon, který platí jen na určitých místech, nebo který se vztahuje jen na určité skupiny obyvatel. Jinak též „private law“. Utah Farm Bureau Ins. Co. v. Utah Ins. Guaranty Ass'n, Utah, 564 P.2d 751, 754. Partikulární zákon se vztahuje jen na jednotlivce nebo několik fyzických osob nebo na konkrétní místo. Board of County Com'rs of Lemhi County v. Swenson, Idaho, 80 Idaho 198, 327 P.2d 361, 362. Viz také Private bill; Private law. Srovnej General law; Public law.

Special lien. Speciální retenční právo, které je speciálním, že se týká určitého majetku. Retenční právo, které

může jeho držitel vymoci jen jako záruku za splnění nějaké povinnosti. Viz také Lien.

Special matter. Zvláštní záležitost. V žalobách common law smí žalovaný předložit jako důkaz zvláštní, tj. nové skutečnosti poté, co o tom vyrozumí žalujícího. 3 Bl. Comm. 306.

Special permit. Zvláštní povolení. Viz Special use permit.

Special registration. Jedinečná registrace. Ve volebních zákonech jde o registraci pro konkrétní volby, která neopravňuje voliče volit v následných volbách.

Special session. Mimořádná schůze. Viz Session.

Specialty. Smlouva pod pečeti. Furst v. Brady, 375 Ill. 425, 31 N.E.2d 606, 609. Zapečetěná a doručená listina obsahující nějakou dohodu. Speciální smlouva. Pečetí opatřená a doručená listina, která se dává jako záruka na splacení dluhu. Viz Contract. (Special contract). Pro účely odhadu nemovitosti se tímto pojmem označují budovy, které jsou přizpůsobeny speciálním podnikatelským potřebám majitele, a které nelze bez velkých nákladů přestavět k jinému účelu. Great Atlantic & Pac. Tea Co., Inc., v. Kiernan, 49 A.D.2d 99, 371 N.Y.S.2d 173, 175.

Specialty debt. Dluh, který je uznaný formou veřejné listiny či listiny pod pečeti. 2 Bl. Comm. 465.

Special use permit. Povolení na speciální užití. Výjimka z územně plánovací vyhlášky, např. pro kostely, nemocnice atd. Toto povolení umožňuje majiteli pozemku využívat svůj pozemek pro účely, které jsou výslovně uvedeny v samotné vyhlášce. Shell Oil Co. v. Zoning Bd. of Appeals of Town of Bloomfield, 156 Conn. 66, 238 A.2d 426, 428. „Special permit“ a „special exception“ (speciální výjimka) znamenají totéž. Beckish v. Planning and Zoning Comm. of Town of Columbia, 162 Conn. 11, 291 A.2d 208, 210. Viz také Special exception. Srovnej Variance.

Special use valuation. Ohodnocení z hlediska speciálního využívání. Možnost, kterou má vykonavatel pozůstalosti, který může pro daňové účely ohodnotit nemovitost používanou pro zemědělské účely nebo pro potřeby soukromé akciové společnosti pomocí současné užitkové hodnoty místo vhodnější metody, která bere v úvahu optimální užitkovou hodnotu. Farmu tedy lze ohodnotit jako farmu, i když jako potenciální nákupní středisko by měla vyšší hodnotu. K tomu, aby mohl vykonavatel použít metodu ohodnocení s použitím speciální užitkové hodnoty, musí být splněny požadavky Daňového zákoníku (Internal Revenue Code) § 2032A.

Special warranty. Speciální záruka. Záruka, jejíž působnost se omezuje jen na určité osoby nebo reklamacce. Central Life Assur. Soc. v. Impelmans, 13 Wash.2d 632, 126 P.2d 757, 763. Viz také Warranty.

Special warranty deed. Speciální záruční smlouva. Smlouva, v níž se dodavatel zavazuje ručit a hájit vlastnický titul proti nárokům svým a proti nárokům osob, které nárokují jeho prostřednictvím. V některých jurisdikcích se této záruce říká „quitclaim deed“ (v.t.).

Specie. Mince z drahých kovů o určité váze a čistotě a s vyznačeným znakem státní moci, hodnoty a měny. Kovové peníze, např. zlaté nebo stříbrné mince. Když se mluví o smlouvě, znamená výraz „performance in specie“ konkrétní plnění, tj. plnění přesně podle dohodnutých podmínek. V kontextu věcí označuje individualitu

nebo identitu. Takže při odkazu konkrétního obrazu má dědic právo na „picture in specie“, tj. té samé věci. Zda se jedná o věc in genere nebo o věc in specie záleží vždy na vůli stran.

Species. Lat. V římském právu forma; tvar.

Specific. Specifický, konkrétní, charakteristický, určitý, explicitní. People v. Thomas, 25 Cal.2d 880, 156 P.2d 7, 17. Mající určitou formu nebo určení. Přesný. Viz Denial; Devise; Legacy; Performance.

Specifically. Specificky, výslovně, konkrétně, určitým přesným způsobem.

Specificatio. Lat. V římském právu doslova zpracování látky do určitého tvaru. Způsob nabývání majetku, při němž osoba změnila tvar cizí věci a vytvořila z ní novou formu.

Specification. Specifikace, přesný popis. V patentovém právu a v zákonech, které upravují výrobní a stavební kontrakty, jde o přesný popis, seznam, rozpis jednotlivých prvků, materiálů, rozměrů atd. Nabytí vlastnictví k věci tím, že se surovina nebo výchozí látka zpracuje do nového tvaru (species), což odpovídá termínu *specificatio* v římském právu. Právo lze nabyt cestou „specificatio“ jen tehdy, když jiná osoba neposkytne žádný vklad v podobě látky, a když zpracovatel použil látku v dobré víře a vytvořil z ní novou věc, která se svými vnitřními charakteristickými rysy liší od původní věci. Taková je například přeměna pšenice na mouku, hroznů na víno atd. Bozeman Mortuary Ass'n v. Fairchild, 253 Ky. 74, 68 S.W.2d 756.

Vojenské právo. Jasný a přesný popis obvinění vznesených proti osobě, která je obviněna ze spáchání vojenského zločinu. Carter v. McClaughry, 183 U.S. 365, 22 S. Ct. 181, 46 L. Ed. 236.

Procesní právo. Podrobný a konkrétní výčet jednotlivých bodů obžaloby či jiných záležitostí, např. „specifikace vad“ nebo „specifikace důvodů proti zrušení konkursního řízení“.

Specific bequest (or devise). Konkrétní odkaz. Odkaz konkrétního movitého majetku (např. „má stará houpačka židle“) nebo konkrétní sumy peněz. Konkrétní odkaz ze závěti lze vykonat jen předáním konkrétních věcí. In re Soles' Estate, 451 Pa. 568, 304 A.2d 97, 100. Viz také Devise; Legacy (Specific legacy).

Specific devise. Viz Devise; Specific bequest.

Specific intent. Konkrétní záměr. Předem uvážený úmysl. Úmysl spáchat konkrétní, zákonem zakázaný čin. Tento termín v sobě obsahuje speciální duševní stav při *actus reus* trestného činu. U krádeže se v common law například musí prokázat odcizení a odnesení cizí věci, musí se zjistit duševní stav obžalovaného ve vztahu k tomuto činu a kromě toho se musí prokázat, že existoval „úmysl ukrást“ věc. Stejně tak vloupání v common law vyžaduje násilný vstup do cizího obydlí, ale kromě toho musí být i shledáno, že pachatel jednal „se záměrem spáchat tam zločin“. Subjektivní přání nebo vědomost o tom, že nastane zakázaný následek. People v. Owens, 131 Mich. App. 76, 345 N.W.2d 904, 907. Viz také Criminal (Criminal intent); Mens rea.

Specific intent crime. Trestný čin vědomého úmyslu. Jde o trestný čin, při němž pachatel nejen musí mít předem uvážený záměr spáchat žalovaný čin, ale i záměr porušit zákon. U.S. v. Birkenstock, C. A. Wis., 823 F.2d 1026, 1028. Trestný čin, při němž je konkrétní

úmysl nezbytným prvkem samotného trestného činu. Russell v. State, Fla. App., 373 So.2d 97, 98. Viz také Mens rea; Specific intent.

Specific legatee. Konkrétní legatář. Příjemce konkrétní věci z pozůstalosti, která přechází úmrtím vlastníka.

Specific performance. Konkrétní plnění. Viz Performance.

Specify. Upřesnit, specifikovat, konkretizovat; výslovně uvést, přesně stanovit, podrobně rozepsat; zmínit se; slovně odlišit jednu věc od druhé, rozdělit. Aleksich v. Industrial Accident Fund, 116 Mont. 127, 151 P.2d 1016, 1021.

Specimen. Vzorek, ukázka. Část, která má ilustrovat kvalitu a druh celku.

Spectrograph. Spektrograf. Analýza hlasu je identifikační metoda založená na srovnání grafického znázornění „spektrogramů“ lidských hlasů. Tato metoda používá přístroj zvaný spektrograf, který analyzuje zvuky lidského hlasu na prvek času, frekvence a intenzity. Přístroj dokáže nakreslit tzv. spektrogram akustického signálu hlasu, v němž horizontální osa představuje čas, vertikální osa frekvenci a tloušťka čar ukazuje na intenzitu hlasu. People v. Kelly, 17 Cal. 3d 24, 130 Cal. Rptr. 144, 147, 549 P.2d 1240. Stále více soudů připouští výsledky spektrografické zkoušky jako důkaz identifikace hlasu. United States v. Baller, C.A.W. Va., 519 F.2d 463. Viz také Voice exemplars; Voiceprint.

Speculation. Spekulace. Nákup nebo prodej v očekávané zisku v důsledku zvýšení či snížení ceny. Rovněž provádění hazardních obchodních transakcí nebo investování do rizikových cenných papírů či zboží v naději na neobyčejně velký zisk. Na spekulaci nemůže založit svůj verdikt žádný soudce ani porota, protože jde o umění úvahy o věcech, které se nedají s jistotou dokázat. Jaramillo v. U.S., D.C.N.Y., 357 F. Supp. 172, 175.

Speculative damages. Viz Damages.

Speculum. Lat. Zrcadlo. Název několika velice starých právních sbírek. Jedno z nejstarších islandských právních pojednání se jmenuje „*Speculum Regale*“.

Speech. Projev. Svoboda projevu je právo zaručené 1. Dodatkem k Ústavě USA. Viz také Commercial speech doctrine; Freedom of speech; Librety; Symbolic speech.

Speech or debate clause. Článek 1, § 6, odst. 1 Ústavy USA poskytuje členům Kongresu beztrestnost „za jakýkoli projev nebo vystoupení ve sněmovně“. Gravel v. U.S., 408 U.S. 606, 92 S. Ct. 2614, 33 L. Ed.2d 583. Viz také Legislative immunity.

Speed. Slangový výraz pro metamfetamin. Viz Amphetamine; Methamphetamine.

Speedy execution. Rychlé vykonání rozsudku. Rychlá exekuce.

Speedy remedy. Rychlá náprava. Náprava, kterou lze uskutečnit rychle a bez újmy na poškozené straně, viz např. Restraining order.

Speedy trial. Rychlý soud. Právo obviněného na rychlý soud zaručuje 6. Dodatek k Ústavě a provádí je zákon č. 18 U.S.C.A. § 3161 a násl., jakož i Fed. prav. trestn. řiz. (Fed. R. Criminal P.) 50. Berker v. Wingo, 407 U.S. 514, 92 S. Ct. 2182, 33 L. Ed.2d 101. Při posuzování, zda bylo prodlení nepřiměřené a nezákonné, je třeba zvažovat čtyři faktory: 1) délku prodlení, 2) čím stát zdůvodňuje

odklad, 3) zda a jak obviněný prosazoval své právo na rychlý soud, a 4) újmu způsobenou odkladem, jako je např. dlouhá vyšetřovací vazba. Soud, který se koná co nejdříve po vznesení obvinění. Soud podle přesně stanovených pravidel, bez svévolných odkladů. Doba, která se musí dodržet, aby se vyhovělo ústavní záruce, však závisí na okolnostech. Bryant v. State, 4 Md. App. 572, 244 A.2d 446, 448. Definice „rychlého soudu“ závisí na konkrétních okolnostech každého případu. Ferguson v. People, 160 Colo. 389, 417 P.2d 768, 769. Viz Prejudice (*Speedy trial*); Speedy Trial Act.

Speedy Trial Act. Zákon o rychlém soudu. Federální zákon z r. 1974, který stanovil maximální časové limity pro jednotlivé kroky při stíhání federálních trestních případů. 18 U.S.C.A. § 3161 a násl. Když je osoba obviněna ze zločinu, stanoví příslušný soudní představitel po konzultaci s obhájcem a státním zástupcem termín soudního líčení, aby zajistil rychlý soud. 18 U.S.C.A. § 3161(a). Viz také Fed. prav. trestn. řiz. 50 (Fed. R. Criminal P.).

Spend. Utratit, spotřebovat, vyčerpat, vynaložit.

Spendthrift. Marnotratník, hýřil. Ten, kdo utrácí peníze lehkomyšlně a marnotratně, kdo plýtvá a rozhadzuje vlastní majetek. Podle zákona musí být ustaveno poručníctví nad každým, kdo nadměrně pije, hraje hazardní hry, nepracuje a jakýmkoli jiným způsobem hýří a tím utrácí, poškozují nebo vyčerpávají svůj majetek do té míry, že vystavuje sebe či svou rodinu nedostatku a strádání, nebo tím nutí stát, aby vynakládal prostředky na jeho podporu a podporu jeho rodiny. Viz Spendthrift trust.

Spendthrift trust. Poručnícký fond ve prospěch ekonomicky nezodpovědné osoby. Fond určený na živobytí beneficenta, který je chráněn před svou marnotratností a plýtváním, jakož i proti čerpání ze strany jeho věřitelů. Estate of Sowers, 1 Kan. App. 2d 675, 574 P.2d 224, 228. Poručnícká správa ustavená nad ekonomicky nezodpovědnou osobou, jejímž cílem je chránit beneficenta před tím, aby utratil všechny své prostředky. Jednorázově se mu vyplácí jen určitá část prostředků. Ve většině států je tento fond nedotknutelný i ze strany věřitelů.

Sperate. Nadějný. Dluh, který lze dobýt, lze nazvat nadějným, na rozdíl od beznadějně nedobytného dluhu, čemuž odpovídá pojem „desperate“.

Spes accrescendi. Lat. Naděje na přežití.

Spes est vigilantis somnium. Naděje je snem bdělého.

Spes impunitatis continuum affectum tribuit delinquendi. Naděje, že pachatel unikne trestu, vytváří neustálé pokušení k trestné činnosti.

Spes recuperandi. Lat. Naděje na znovunabytí; možnost znovunabytí věcí ukořistěných na moři, která brání kořistníkům, aby získali absolutní vlastnictví nad ukořistěnými věcmi až do doby, kdy naděje na znovunabytí vyloučí právně účinnými prostředky.

Spigurnel. Úředník, který opatroval královské příkazy pečeti. Pečetič.

Spin-off. Vyčlenění, delimitace. Způsob likvidace společnosti, jejímž výsledkem je dceřiná společnost nebo nezávislá divize. Nastává, když se část firemních aktiv převede na novou korporaci, a když se akcie nabyvatele převádějí na akcionáře převoditele, aniž by se tyto mu-

seli vzdát svých původních akcií převoditele. C.I.R. v. Baan, C. A. Cal., 382 F.2d 485, 491. Druh reorganizace, při níž společnost A převede aktiva na společnost B výměnou za kontrolní balík akcií společnosti B. Společnost A poté rozdělí akcie B svým akcionářům. Viz také Split-off; Split-up.

Spinster. „Stará panna“. Žena, která se nikdy neprovdala.

Spiritual. Duchovní, náboženský, církevní, na rozdíl od světského (seculare) a laického (lay).

Spital or spittle. Špitál, chudobinec, útulek. Charitativní nadace.

Spite fence. Zeď postavená sousedovi na zlost. Ohrada, která nemá žádný užitek pro osobu, která ji postavila na svém pozemku, protože ji postavila jen natruc majiteli sousedního pozemku. Burris v. Creech, 220 N.C. 302, 17 S.E.2d 123. Vysoká zeď postavená s cílem znepříjemnit život majiteli sousedního pozemku, zeď, která sousedovi brání ve výhledu nebo přístupu světla či vzduchu.

Split gift. Rozdělený dar. Viz Gift.

Split income. Rozdělené příjmy. Kongres přijal v r. 1948 novou legislativu a nové sazby daně z příjmu, aby odstranil značné rozdíly mezi zdaněním bezpodílového spoluvlastnictví manželů a zdaněním manželů ve státech, kde se daně řídily obyčejovým právem, a tím odstranil tlak na státy s obyčejovým právem, aby přijaly institut bezpodílového vlastnictví. Podle příslušného zákona dostaly všechny manželské páry možnost rozdělit své příjmy, tj. přiznat příjmy na jednom daňovém příznání a uplatnit sazbu, jako kdyby každý z manželů vydělal polovinu příjmů. V r. 1969 Kongres snížil sazby daně z příjmu svobodných osob a přiblížil je daňové sazbě manželských párů ve stejné kategorii příjmů. Viz Daňový zákoník (I.R.C.) § 1(c). Viz také Gift splitting election.

Split-off. Vyčlenění, delimitace. Když korporace založí a financuje novou korporaci a rozdá svým akcionářům akcie nové korporace výměnou za své akcie, nazývá se nová korporace i celý tento proces „split-off“. Druh reorganizace, při níž společnost A převede aktiva na společnost B výměnou za kontrolní balík akcií společnosti B. Společnost A poté rozdá akcie společnosti B svým akcionářům výměnou za jejich akcie společnosti A. Viz také Spin-off; Split-up.

Split order. Dělený příkaz. Příkaz makléři, aby nakoupil nebo prodal některé akcie za jistou cenu a některé akcie za jinou cenu.

Split sentence. Rozdělený výrok o trestu. Rozsudek, který ukládá peněžitý trest a nepodmíněný trest, přičemž výkon nepodmíněného trestu se odkládá. Příkladem může být rovněž nepodmíněný trest odnětí svobody, jehož část odsouzenec vykoná a zbytek se odloží.

Splitting cause of action. Rozdělení žalobního důvodu. Rozdělení jediného neboli nedělitelného žalobního důvodu na několik částí a podání několika žalob. Van Brode Mill. Co. v. Kellogg Co., D. C. Del., 113 F. Supp. 845, 852. Zahájení řízení pouze o části žalobního důvodu. Wood v. Baker, 217 Or. 279, 341 P.2d 134, 136. Zásada proti „rozdělení žalobního důvodu“ se uplatní jen tehdy, když je podáno několik žalob v důsledku rozdělení nedělitelného žalobního důvodu. Beizer v. Dictograph Products Inc., 6 Conn. Cir. 28, 263 A.2d 93, 97. K „rozdělování žalobního důvodu“ nedochází, když

pohledávka, která podléhá druhé žalobě, nebyla splatná v čase první žaloby. Glavich v. Industrial Accident Commission of California, 44 Cal. App.2d 517, 112 P.2d 774, 778. Zásada, že žalobní důvod se nesmí rozdělovat, neznámá, že žalující strana nemůže nárokovat méně, než je její pohledávka. Znamená pouze, že když tak učiní, může jí to zabránit v podání žaloby o zbytek pohledávky. Scientific & Hospital Supply Corporation v. Board of Education of City of New York, 172 Misc. 770, 16 N.Y.S.2d 91, 93. Viz také Joinder; Misjoinder; Multiplicity of actions or suits.

Split-up. Rozdělení. Když se akciová společnost rozdělí na nejméně dvě nové korporace, dá akcie nových korporací svým akcionářům a přestane podnikat, říká se tomuto procesu „split-up“. Druh reorganizace, při níž korporace A převede aktiva na korporaci B a ostatní aktiva na korporaci Z výměnou za kontrolní balík akcií korporaci B a Z. Tyto akcie vymění svým akcionářům za akcie korporace A. Výsledkem je zánik korporace A, jejíž akcionáři teď kontrolují korporace B a Z.

Spoliation. Úmyslně zničení důkazů. Když to vyšetřovatel zjistí, může z toho vyvodit závěr, že tyto důkazy svědčily proti straně, která odpovídá za jejich zničení. State v. Lanlet, Iowa, 238 N.W.2d 330, 333. Jde o překážení výkonu spravedlnosti. Zničení nebo podstatné pozměnění dokumentu či listiny. Application of Bodkin, D.C.N.Y., 165 F. Supp. 25, 30. Jakákoli změna, kterou v listině provede strana, která není stranou listiny. Taková změna nebude mít žádný právní účinek, jestliže lze zjistit původní smysl listiny.

Spoliator. Lat. Ničitel. Jde o právní zásadu, která se týká jak samotného důkazu, tak jeho hodnoty. Říká, že je třeba předpokládat všechno, co je v neprospěch ničitele (*spoliator*), *contra spoliatorem omnia praesumuntur*.

Spoliatus debet ante omnia restitui. První musí být odškodněna strana, která byla násilně zbavená majetku.

Spoliatus episcopus ante omnia debet restitui. Nejdříve musí být vrácen do své původní funkce biskup, který byl násilně ze své biskupské stolice sesazen.

Spolium. Lat. V římském právu a v common law násilně a protiprávně odcizená věc.

Spondeo. Lat. V římském právu beru na sebe, zavazuji se, zaručuji se.

Spondes? Spondeo. Lat. Zavazuješ se? Zavazuji se. Nejčastější forma ústní dohody v římském právu.

Spondet peritiam artis. Zavazuje se provést práci odborně. Používalo se při najímání řemeslníků.

Sponsalia per verba de futuro. Ústní příslib manželství (zasnoubení).

Sponsalia, or stipulatio sponsalitia. Lat. V římském právu zasnoubení, vzájemný příslib manželství.

Sponsio. Lat. V římském právu závazek, zvláště závazek učiněný formou odpovědi na formální otázku druhé strany. Závazek zaplatit určitou částku vítězné straně sporu.

Sponsio judicialis. V římském právu soudní sázka, která v jistém ohledu odpovídá dnešnímu „feigned issue“ (fiktivní spor).

Sponsio ludicra. Směšně malý závazek, který soud neshledá za hodný projednávání. Neformální závazek, při němž nebyla pronesena obvyklá otázka a odpověď.

Sponsions. V mezinárodním právu závazek převzatý nezplnomocněným zástupcem. Dohody nebo závazky učiněné veřejnými činiteli (generály a admirály v době války) jménem jejich vlád, bez náležitého zplnomocnění nebo nad rámec jejich pravomocí, které z tohoto důvodu vyžadují výslovnou nebo tichou ratifikaci.

Sponsor. Ručitel, garant. Osoba, která se zavazuje nebo poskytuje záruku za jiného, zejména kmotr u křtu. V občanském právu osoba, která jedná za jiného, aniž by o to byla požádána.

Spontaneous combustion. Samovznícení. Zapálení tělesa v důsledku růstu vnitřní teploty, bez vnějšího činitele.

Spontaneous declaration. Spontánní prohlášení. Výrok je u soudu přípustný jako „spontánní prohlášení“, jestliže došlo k dostatečně překvapivé události, která mohla vyprovokovat bezděčnou a nepromyšlenou reakci, jestliže nebyl čas na vymyšlení výroku, a jestliže se výrok vztahoval k události. *People v. Was*, 22 Ill. App.3d 859, 318 N.E.2d 309, 313. *Viz Spontaneous exclamation.*

Spontaneous exclamation. Samovolný výkřik. Podle zásady *res gestae* (viz) je výrok nebo výkřik, který pronese bezprostředně po nějaké vzrušující události její účastník nebo pozorovatel, přípustný u soudu jako spontánní a upřímná reakce na vnímání skutečnosti vyplývající ze šoku. *State v. Kendrick*, 239 Or. 512, 398 P.2d 471, 473. Jednou z výjimek zásady o nepřipustnosti důkazů z druhé ruky je výkřik osoby ve stresu nebo v rozčilení nebo v momentě události ještě než rozum dostane příležitost vymyslet si klamné prohlášení. *Srovnej Fed. prav. důk. řízení* (Fed. Evid. R.) 803(2). Někdy se mu říká výjimka *res gestae*. *Viz Res (res gestae)*.

Sponte oblata. Lat. Dar Koruně.

Sponte virum mulier fugiens et adultera facta, dote sua careat, nisi sponsi sponte retracta. At žena, která opustí manžela a dopustí se nevěsty, ztratí své věno, pokud ji nepřijme zpět její manžel.

Sporting house. Nevěstinec. Zařízení, které navštěvují sportovci, hazardní hráči a pod., nikoli nezbytně veřejný dům.

Sportula. Lat. V římském právu dar, peněžité odměna, oficiální vedlejší příjem, co převyšuje běžnou zákonem povolenou odměnu.

Spot. Promptní dodávka na rozdíl od termínové dodávky (future).

Spot exchange rate. Promptní devizový kurs. Směnný kurs, za který lze okamžitě směnit jednu měnu za druhou.

Spot market. *Viz Spot trading.*

Spot price. Promptní cena. Prodejní cena zboží na promptním trhu. *Viz Spot trading.*

Spot trading. Promptní obchodování. Prodej zboží za hotovost k okamžitému dodání, na rozdíl od termínových nebo lhůtních obchodů.

Spot zoning. Přidělení speciální klasifikace pozemku v rámci územně plánovacího pásma, která je jiná než klasifikace sousedních pozemků ve stejném pásmu. Pojem označuje metodu územního plánování, při níž se vyčlení oblasti, s nimiž se zachází jinak, než se sousedními oblastmi, nikoli však z důvodů zdraví, bezpečnosti, morálky a obecného blaha místní komunity, přičemž

odlišné zacházení není v souladu s celkovým územním plánem. *Save Our Rural Environment v. Snohomish County*, 99 Wash.2d 363, 662 P.2d 816, 819.

Spousal disqualification. *Viz Marital communications privilege.*

Spousals. Ve starém anglickém právu vzájemný slib manželství.

Spouse. Manželský partner. Manžel nebo manželka. „Surviving spouse“ je ten manžel, který přežil druhého.

Spouse—breach. Ve starém anglickém právu nevěra.

Spread. Rozpětí, rozptyl. Obecně rozdíl mezi dvěma částkami. Při obchodování s akciemi jde o rozdíl mezi cenou nabídky a poptávkou. V arbitráži jde o rozdíl mezi hodnotou měny na dvou různých trzích. U termínových obchodů jde o rozdíl v dodacích lhůtách na stejném nebo různých trzích. U cenných papírů s fixním výnosem jde o rozdíl mezi výnosy z cenných papírů stejné kvality, ale s různou dobou splatnosti, nebo o rozdíl mezi výnosy z cenných papírů se stejnou dobou splatnosti, ale různé kvality. V bankovníctví jde o rozdíl mezi výnosovými a nákladovými úroky (mezi úroky za vklady a úroky z úvěrů).

Spread sheet. Pracovní arch s mnoha kolonkami, který používají účetní a auditoři k přehledům a k analýze transakcí.

Spring—branch. Rameno vodního toku, které vytéká z pramene.

Springing use. *Viz Use.*

Sprinkling trust. *Viz Trust.*

Spurious. Falešný, padělaný, nepravý.

Spurious bank—bill. Neautentická bankovní směnka. Směnka, která může mít sice pravý otisk, avšak současně obsahuje podpisy osob, které nezastupují banku, nebo obsahuje jména vymyšlených osob. Může mít rovněž nepravý otisk, avšak pravé podpisy nebo jména. Směnka tedy může být jak falšovaná (counterfeit), tak padělaná (forged), nebo může být falšovaná a neautentická, ale nemůže být padělaná a neautentická.

Spurious class action. Nepravá skupinová žaloba. Dnes již zastaralá forma skupinové žaloby, při níž měli členové skupiny individuální zájmy a sloučení žalob provedli kvůli efektivitě, aby nemuseli podávat mnoho žalob. *Slack v. Stiner*, C. A. Tex., 358 F.2d 65, 69. V současných Federálních pravidlech občanskoprávního řízení (Fed. R. Civil P.) taková žaloba neexistuje. *Viz také Class or representative action.*

Spurius. Lat. V římském právu nelegitimní, nemanželské dítě.

Spy. Špion, vyzvědač, tajný agent. Osoba, která je vyslána do nepřátelského tábora, aby tam vyzvídala, pozorovala pohyby a tajné zprávy dodávala domů. Podle zákonů všech civilizovaných národů se špehově trestají smrtí. *Ex parte Milligan*, 71 U.S. (4 Wall.) 2, 44, 18 L. Ed. 281. Shromažďování a předávání bezpečnostních informací s úmyslem nebo s vědomím, že tyto informace budou použity proti Spojeným státům, je federálním zločinem. 18 U.S.C.A. § 793 a násl. *Viz Espionage.*

Spying. Provádět špionáž. Tajně pozorovat nebo poslouchat. *Viz Eavesdropping; Spy; Wiretapping.*

Square. Při pojmenování jistého územního celku ve městě jde o blok domů („block“) ohraničený ze všech stran

hlavními ulicemi, nebo může označovat více méně čtvercový nezastavěný prostor, v podstatě menší park či sadové náměstí. Oblast o rozloze 24 x 24 mil. Vyrovaný (účet), poctivý, spravedlivý, férový.

Public square. Městské náměstí. V hovorové řeči se tímto slovním spojením označuje prostor, na němž je soudní budova a další úřady, obvykle na místě, kde se kříží dvě ulice, ale může to znamenat i park.

Square block. Blok domů. Území ohraničené čtyřmi ulicemi. *Bernfeld v. Freedenberg*, 125 Misc. 645, 211 N.Y.S. 692.

Squatter. Osoba, která se neoprávněně usadí na cizím pozemku. Osoba, která zabere pozemek, aniž by v dobré víře nárokovala své právo na takové počínání, vyplývající z jejího vlastního majetkového práva nebo z dohody s další osobou, o níž si myslela, že tento pozemek vlastní. Podle bývalých zákonů osoba, která se usídlila na veřejném pozemku, aby tak získala majetkový nárok.

Squatter's right. *Viz Adverse possession.*

Squeeze—out. Vytlačování. Způsob eliminace či snižování podílu menšiny na korporaci. K vytlačování může dojít během přechodu společnosti na uzavřenou soukromou akciovou společnost, při němž jsou menšinoví akcionáři nuceni akceptovat za své akcie hotovost, nebo při vydání nových akcií stávajícím akcionářům, přičemž menšinoví akcionáři dostanou nepříjemnou možnost snížení jejich proporcionálního podílu, nebo při investování velkých částek nového kapitálu, nad kterým menšinoví akcionáři nemají kontrolu a z něhož dostávají žádný nebo jen malý výnos. *Gabhart v. Gabhart*, 267 Ind. 370, 370 N.E.2d 345, 353. Při vytlačování se často používají finanční fúze. Termín „squeeze—out“ je synonymem s „freeze—out“ (v.t.).

Squire. Zastaralý a zkrácený tvar „esquire“ (v.t.).

SS. Má se za to, že jde o zkratku „scilicet“ a překládá se jako „totiž“ nebo „rozuměj“.

S.S.A. Social Security Administration. (Správa sociálního pojištění).

S.S.I. Supplemental Security Income. (Doplňkový příjem z cenných papírů.)

S.S.S. Selective Service System. (Organizace zajišťující vojenskou službu.)

Stabilia. Starý normanský soudní příkaz, o který žádal šlechtic, když nárokoval pozemky v držbě osoby nižšího stavu.

Stabilize. Stabilizovat, ustalovat, upevňovat. Antonymem je „fluctuating“ a „shifting“.

Stabilized prices. Stabilizované ceny. *Philadelphia Coke Co. v. Bowles*, Em. App., 139 F.2d 349, 353.

Stabit praeasumptio donec probetur in contrarium. Domněnka platí do té doby, než se prokáže opak.

Stable—stand. Stabilní stanoviště. Jeden ze čtyř důkazů nebo právních domněnek, na jejichž základě bylo možno odsoudit člověka za úmysl lovit královské jeleny v lese. Zde šlo o situaci, kdy byl muž vypátrán na svém stanovišti s kuší nebo samostřílem připraveným ke střelbě, nebo poblíž stromu s chrtou na šňůře.

Stacking. V pojišťovnictví se tímto termínem označuje schopnost pojištěnce získat pojistnou částku z více než jedné pojistné smlouvy u totožného nároku, jestliže je

náhrada z první pojistky neadekvátní. *Nationwide Ins. Co. v. Gode*, 187 Conn. 386, 446 A.2d 1059, 1060.

Stagiarus. Trvale bydlící osoba, tuzemec.

Stake. Vsazená sázka. To, co dvě osoby uloží u třetí s podmínkou, že celá částka bude vyplacena oprávněné straně, která se takovou stane podle toho, zda dojde či nedojde k nějaké náhodné události. *Viz také Stakeholder.* Kolík k vyměřování parcel.

Stakeholder. Třetí, nezúčastněná osoba, u níž sázející složí vsazené částky. Zvolí si ji dvě nebo více osob a složí u ní peníze či jiný majetek, na který si tyto strany činí nárok. Tyto peníze či majetek dostane pak osoba, která dokáže své právo. Tato osoba může rovněž vést soudní spor ve prospěch oprávněné strany. *Cochran v. Bank of Hancock County*, 118 Ga. App. 100, 162 S.E.2d 765, 770. Osoba, která může být volána k odpovědnosti z mnoha stran, jestliže existuje mnoho protichůdných nároků. Tato osoba může zahájit soudní spor proti dvěma nebo i více nárokovatelům. *New York C.P.L.R. § 1006. Viz také Interpleader.* Osoba, u níž se složí peníze a počká se na rozhodnutí sázky. Jejím úkolem je spravovat vsazené částky a po rozhodné události (např. dostihy) je vyplatit vítězi.

Staking. Kolíkování. Vymezení hranic pozemků zatlukáním kolíků do země.

Stale. n. V saském právu krádež.

Stale check. Propadlý šek. Šek, jehož datum vystavení je mnohem dřívější než den, kdy je předložen. Šek, který nebyl příliš dlouho proplacen. Šek (nikoli ovšem ověřený šek), který je předložen po šesti měsících od termínu jeho vystavení. *Jedn. obch. zák. (U.C.C.) § 4—404.*

Stale demand or claim. Propadlý nárok nebo pohledávka. Pohledávka, kterou nikdo dlouho nenárokoval. Pohledávka, která byla uplatněna po natolik nevysvětlitelně dlouhé době, že je pro soud obtížné, pokud ne nemožné, zjistit pravdu ve sporné otázce a spravedlivě mezi stranami rozhodnout, nebo která je tak dlouhá, že to vytváří domněnku neplatnosti nároku, či domněnku, že pohledávka již byla uspokojena nebo že již neexistuje. *Luschen v. Stanton*, 192 Okl. 454, 137 P.2d 567, 572. Tento pojem je silnější než termín „laches“ (promeškání lhůty). *Bell v. Mackey*, 191 S.C. 105, 3 S.E.2d 816, 824, 830. Tato doktrína je čistě ekvitivní a uplatňuje se jen tehdy, když by bylo nespravedlivé dovolit žalující straně, která promeškala lhůtu, aby mohla vynutit svá zákonná práva. *Wood v. City Board of Plumbing Examiners*, 192 Ga. 415, 15 S.E.2d 486, 488. *Viz také Limitation (Statute of limitation).*

Stallage. Ve starém anglickém právu šlo o právo postavit si stánek na trhu, nebo o nájemné za toto místo.

Stallarius. V saském právu *praefectus stabuli*, dnes správce koňských stájí. Někdy i stánkař.

Stamp. Kolek. Orazitkový nebo potíštěný papír připevněný k právní listině, akciovému certifikátu atd., na důkaz toho, že byla zaplacená zákonem požadovaná daň. Rovněž potíštěná nálepka nebo kousek papíru, který prodává vláda, a který se musí lepit na poštovní zásilky nebo na určité druhy listin či zboží (např. cigarety, lihoviny), které podléhá clu nebo spotřební dani. *Viz Documentary stamp; Revenue stamps; Stamp tax.* Značka, etiketa, cejch, punc, pečeť atd., která označuje vlastnictví, povolení atd. Identifikační známka nebo otisk.

Stamp acts. Kolkové zákony. V anglickém právu zákony, které upravovaly otázky kolků na smlouvách, dohodách, právních listinách, směnkách, úpisech, stvrzenkách, akreditivních a dalších dokladech. Anglický zákon z r. 1765, který požadoval kolků na všech úředních listinách v amerických koloniích.

Stamp duties. Kolkovné. Ve starém anglickém právu šlo o kolkovací povinnost, která přinášela nevysychající příjem do státní pokladny. 1 Bl. Comm. 323. *Viz také* Documentary stamp; Revenue stamps; Stamp; Stamp tax.

Stamp tax. Kolkovné. Hodnota kolků, které se vyžadují na právní listiny, jako jsou převodní smlouvy, certifikáty a pod. *Viz* Documentary stamp; Revenue stamps; Stamp.

Stand. Stát, nepohybovat se, zůstat v nehybnosti. *Jagers v. Southeastern Greyhound Lines, D. C. Tenn., 34 F. Supp. 667, 668.* Poslouchat, podřídit se, dostavit se k soudu (např. to stand a trial). Platit, nadále platit.

Standard. Standard jako obecně uznávaná norma. *Standard Accident Ins. Co. v. Standard Surety & Casualty Co., D.C.N.Y., 53 F.2d 119, 120.* Vzor, model, nebo spojení prvků, které se považuje za správné a dokonalé. Měřítka, které se uplatňují v právních causech, např. „standard of care“ (úroveň péče) ve věci občansko-právních deliktů. *Viz* Double standard; Reasonable man doctrine or standard; Standard of care. Vlajka nebo standarta používaná ve válce.

Standard deduction. Standardní odpis. Minimální částka, kterou mohou daňoví poplatníci odečíst od hrubého příjmu, aby se dostali na daňový základ. Fyzická osoba si může odpisy rozložit na jednotlivé položky, avšak mělo by se to dělat jen tehdy, když rozložené položky jsou větší než normální odpis. Další odpis je povolen pro nevidomé a pro osoby starší 65 let. Omezený standardní odpis je povolen pro daňové poplatníky, kteří jsou závislí na daňovém příznání jiné osoby. Daňový zákoník (I.R.C.) § 62, 63.

Standard established by law. Zákonem stanovená norma. Jde o normu rozumného člověka za podobných okolností. *Gulf, C. & S. F. Ry. Co. v. Bell, Tex. Civ. App., 101 S.W.2d 363, 364.* *Viz* Reasonable man doctrine or standard; Standard of care.

Standard mortgage clause. Standardní vinkulační doložka. V pojištění proti požáru jde o klauzuli, která stanoví, že v případě ztráty bude pojišťna částka vyplacena hypotekárnímu věřiteli, a že jeho nárok nemůže zneplatnit hypotekární dlužník žádným úkonem. *Rhode Island Ins. Co. v. Wurtman, 265 Ky. 835, 98 S.W.2d, 31.*

Standard of care. Standardní péče. Průměrná nebo obvyklá péče. V zákonech o nedbalosti jde o takový stupeň péče, kterou by za stejných nebo podobných okolností vyvinula přiměřeně opatrná osoba. Jestliže jednání některé osoby nedosahuje této standardní úrovně, může být volána k odpovědnosti a k náhradě škody za tělesnou nebo majetkovou újmu, která vyplývá z jejího jednání. *Viz* Negligence; Reasonable man doctrine or standard. V medicíně, právu atd. se v případech zanedbání povinné péče používá termín „standardní péče“ k měření odborné způsobilosti. U lékařů se používá tradiční norma, která říká, že „lékař musí vyvinout průměrný stupeň odborných schopností, péče a příčinnosti ve srovnání s jinými lékaři, kteří provádějí svou praxi ve stejném nebo podobném místě,

a z hlediska současného stavu lékařské a chirurgické vědy“. *Gillette v. Tucker, 67 Ohio St. 106, 65 N.E. 865.* S rostoucí specializací však některé soudy neberou v úvahu geografické faktory a tvrdí, že v praxi diplomovaného lékaře a chirurga je normou průměrný praktický specialista. *Bruni v. Tatsumi, 46 Ohio St.2d 127, 129, 346 N.E.2d 673, 676, 75 O.O.2d 184.* *Viz také* Malpractice.

Standard of need. Norma potřebnosti. V zákonech o poskytování státních příspěvků jde o celkové potřeby jednotlivce nebo rodiny, jejichž nedostatek se kompenzuje ze státních prostředků.

Standard of proof. Síla důkazů, která se vyžaduje u některých druhů kauz. Například u trestních věcí musí prokuratura dokazovat mimo přiměřenou pochybnost a u občansko-právních kauz se vyžaduje převaha důkazů. *Viz* Burden of proof.

Standard of weight, or measure. Normovaná váha nebo míra. Váha nebo míra předepsaná zákonem. Musí jí odpovídat všechny ostatní váhy a míry.

Standard opinion. *Viz* Unqualified opinion.

Standing. Postavení, pozice. Pověst osoby ve společnosti podle hodnocení jiných lidí, její relativní pozice ve společenských, obchodních a morálních vztazích, její reputace, postavení, důstojenství; procesní způsobilost. *Viz* Reputation; Standing to sue doctrine; Status.

Standing aside jurors. Vylučování porotců. Když se vybírá porota pro trestní přelíčení, prokurátor může dočasně vyloučit porotce, aniž by k tomu uvedl důvod, a aniž by je odmítl s uvedením důvodu. Anglický zákon 33 Edw I. zbavil Korunu práva bezdůvodně odmítnout porotce a přijala se praxe odkládání porotců bokem. Podobná praxe existovala i v Pensylvánii.

Standing by. Být přítomen, být nezúčastněným pozorovatelem. V právu tento výraz implikuje nějakou znalost či vědomost za takových okolností, z nichž vyplývá povinnost sdělit ji. Právě tato vědomost, nikoli pouhý fakt přítomnosti, zakládá odpovědnost. Toto slovní spojení nevyjadřuje skutečnou přítomnost, „ale znalost za takových okolností, z nichž vyplývá povinnost sdělit ji“. *Viz také* Estoppel.

Standing master. Soudní úředník přisedící u soudu, který může být jmenován i jako řádný soudce s přesně definovanou jurisdikcí. *Viz také* Master.

Standing mute. Mlčet. Neodpovídat. Nastává v trestních kauzách, když obviněný odmítne reagovat na obžalobu. Soud v tomto případě do protokolu zapíše, že se necítí vinen.

Standing orders. Jednací řád soudu, který v některých státech mohou stanovit soudci. Mohou sem patřit pravidla o tom, kdy bude soud zahajovat práci, postup při předkládání žádostí o odložení případů a způsob zařazování případů do pracovního kalendáře konkrétního soudu. Mohou být systémová, nebo se mohou týkat jen konkrétního soudu.

Standing seized to uses. Souhlas vlastníka nemovitosti s jejím užíváním jinou osobou, obvykle příbuzným. Jde o druh převodu, jehož platnost závisí na zákonech o užívání.

Standing to be sued. Způsobilost být žalován. Pasivní legitimace. Státní moc nemůže být žalována, aniž by k tomu dala souhlas. *Viz* Sovereign immunity.

Standing to sue doctrine. Doktrína žalobní způsobilosti (aktivní legitimace), neboli dostatečného právního důvodu. Tato doktrína říká, že strana musí mít dostatečný hmotný zájem v žalovatelném sporu, aby mohla získat soudní rozhodnutí ve sporné otázce. *Sierra Club v. Morton, 405 U.S. 727, 92 S. Ct. 1361, 1364, 31 L. Ed.2d 636.* Jde o pojem, který se používá k určení dostatečné újmy k tomu, aby mohl být spor předložen soudu, jde o právo provést úvodní krok v soudním řízení. *State ex rel. Cartwright v. Oklahoma Tax. Com'n, Okl., 653 P.2d 1230, 1232.* Požadavek „způsobilosti“ neboli dostatečného právního důvodu (standing) je splněn, jestliže má žalující strana zákonem chráněný hmotný zájem. *Guidry v. Roberts, La. App., 331 So.2d 44, 50.* Jde o otázku soudní příslušnosti, která se týká pravomoci federálních soudů projednávat a rozhodovat případy, netýká se však podstaty věcných nároků v daném sporu. *Weiner v. Bank of King of Prussia, D. C. Pa., 358 F. Supp. 684, 695.* Tato doktrína vyplývá z Ústavy a z obecných principů spravedlnosti. Snaží se zajistit, aby žalující strana měla na počátku sporu takové osobní ohrožené zájmy, aby byla zajištěna konkrétní kontradikce s jinými zájmy. *Campaign Clean Water, Inc. v. Ruckelhaus, D. C. Va., 361 F. Supp. 689, 692.* Dostatečný právní důvod je požadavek, aby byla žalující strana poškozena nebo ohrožena poškozením ze strany žalovaného jednání vlády. Soustřeďuje se na otázku, zda je sporná strana tou správnou stranou, která by měla vést právní spor, nikoli tím, zda samotná sporná otázka podléhá soudnímu rozhodnutí. *Carolina Environmental Study Group, Inc. v. U.S. Atomic Energy Comm., D.C.N.C., 431 F. Supp. 203, 218.* Podstatou institutu dostatečného právního důvodu a dostatečné žalobní způsobilosti je, že nikdo nemá právo napadnout ústavnost zákona, pokud není sám tímto zákonem negativně dotčen. *Sandoval v. Ryan, Colo. App., 535 P.2d 244, 247.* *Viz také* Case (*Cases and controversies*); Justiciable controversy; Ripeness doctrine.

Zákon o správním řízení. Zákon povoluje žaloby proti úředníkům federální státní správy podané „osobami, které byly poškozeny nebo negativně dotčeny jednáním státního orgánu ve smyslu příslušného zákona“. 5 U.S.C.A. § 702.

Staple. Hlavní produkt, výrobek, zboží nebo komodita, např. pšenice, sůl, mouka. Jde o zboží, které je pro místní ekonomiku důležité. Surovina. V anglickém právu trh. Místo, na němž se za stanovených podmínek prodávala a kupovala vlna, olovo, kůže a další zboží. V mezinárodním právu existuje „right of staple“, což lze definovat jako právo země omezit cizí obchodníky jen na určité trhy. Ve Spojených státech se neuplatňuje.

Law of the staple. Obchodní (tržní) právo. V Anglii je provádí soud starosty trhu.

Staple inn. *Viz* Inns of Chancery.

Statute staple. Obchodní zákon. Anglický zákon o trzích, 27 Ed. III. stat. 2, omezil prodej všech výrobků na export jen na některé trhy (*estaple, staple*), kde směli nakupovat cizinci. Ukládal obchodníkům povinnost složit peněžní záruku ve prospěch trhu, a starosta trhu mohl přijímat dlužní úpisy ve formě pozemků, které mohl využívat věřitel až do zaplacení dluhu. V dalších ohledech připomínal tento zákon *statute—merchant (v.t.)*, ale dnes se již neuplatňuje.

Starboard. Pravobok. V námořním právu pravá strana lodě po směru plavby. Výraz „starboard tack“ označuje kurs lodí, která dostává vítr zprava.

Star—chamber. Soud, který byl příslušný ve věcech, při nichž jedna strana bránila výkonu spravedlnosti natolik, že nižší soud by nemohl vynutit své příkazy a rozhodnutí. Soud se skládal z tajné královské rady, soudců common—law a (zřejmě) ze všech členů parlamentu. Za vlády Jindřicha VIII. a pak i jeho následníků byla jurisdikce soudu natolik neoprávněně rozšířena (zvláště na trestání neposlušnosti proti svévolným výnosům krále), že jej národ znenáviděl a soud byl zrušen.

Stare decisis. Lat. Postupovat podle nebo držet se rozhodnutých případů. Soudní praxe, při níž se postupuje podle precedentů. *Neff v. George, 364 Ill. 306, 4 N.E.2d 388, 391.* Doktrína, která říká, že když výrok soud stanovil právní zásadu pro určitou skutkovou podstatu, bude se této zásady držet i v budoucích případech s podstatě stejnou skutkovou podstatou, a to bez ohledu na to, zda strany nebo sporný majetek budou totožné. *Horne v. Moody, Tex. Civ. App., 146 S.W.2d 505, 509, 510.* Formální rozhodnutí soudu přijaté po projednání právní otázky vyplývající z daného případu tvoří závazný precedent u stejného soudu, jakož i u všech soudů stejné úrovně nebo nižších, u nichž se řeší stejná právní otázka. *State v. Mellenberger, 163 Or. 233, 95 P.2d 709, 719, 720.* Jde o principiální doktrínu založenou na teorii, že jistota a bezpečnost vyžadují uznání a aplikaci přijatých právních zásad, a že je plně na rozhodnutí soudu, který projednává konkrétní případ, zda se později bude držet, nebo zda změni dřívější rozhodnutí soudu. *Otter Tail Power Co. v. Von Bank, 72 N.D. 497, 8 N.W.2d 599, 607.* Tato doktrína říká, že jakmile byla soudem rozhodnuta nějaká právní otázka, stává se toto rozhodnutí precedentem, kterého by se měly držet soudy i v budoucnosti, i když odchýlení se od precedentu bude někdy nezbytné v zájmu nápravy nespravedlnosti. Od této doktríny se nemá ustupovat, jestliže soudní rozhodnutí a na jeho základě nabytá práva jsou dlouhodobá, nevyžaduje-li to veřejný zájem. *Colonial Trust Co. v. Flanagan, 344 Pa. 556, 25 A.2d 728, 729.* Doktrína se omezuje jen na věcná rozhodnutí sporných otázek, nikoli na názory soudce, které nejsou součástí precedentu (*dicta*) nebo na okrajové názory soudce (*obiter dicta*). *Viz také* Precedent; Res (*Res judicata*).

Stare decisis et non quieta movere. Držet se precedentů a nerušit vžitě věci. *Ballard County v. Kentucky County Debt. Commission, 290 Ky. 770, 162 S.W.2d 771, 773.* *Viz* Stare decisis.

Stare in judicio. Dostavit se k soudu jako žalující nebo žalovaný.

Star page. Řádek a slovo, kterým začíná stránka prvního vydání zákoníku, jsou často označeny v pozdějších vydáních hvězdičkou, jestliže je číslování stránek důležité pro citace a odvolávky.

Starr or starra. Zkomolenina hebrejského slova „*she-tar*“ což je starozidovský výraz pro smlouvu nebo závazek. Podle výnosu Richarda I. nebyla platná žádná dohoda (starr), pokud nebyla uložena na některém zákonem určeném registračním místě, z nichž nejdůležitější byla královská pokladna ve Westminsteru. Blackstone se domnívá, že místnosti, v níž se tyto smlouvy uchovávaly, se říkalo „starr—chamber“. 4 Bl. Comm. 266, 267, pozn. a.

Stash. Schovat, ulít peníze nebo majetek, obvykle v souvislosti s neoprávněným ziskem. Viz Conceal.

State. n. Stát. Lid permanentně žijící na určitém vymezeném území, který je spojen zvyky a obyčejí, a který vykonává prostřednictvím své vlády nezávislou suverenitu čili nejvyšší moc a kontrolu nad všemi osobami a věcmi v rámci těchto hranic, který může vyhlášovat válku a mír a navazovat mezinárodní vztahy s dalšími státy na zemi. United States v. Kusche, D. C. Cal., 56 F. Supp. 201, 207, 208. Organizace společností, která uskutečňuje nejvyšší moc jménem lidu. Delany v. Moraitis, C.C.A. Md., 136 F.2d 129, 130. V nejširším smyslu je stát politickou a sociální organizací lidí. Beagle v. Motor Vehicle Acc. Indemnification Corp., 44 Misc.2d 636, 254 N.Y.S.2d 763, 765. Kolektiv lidí žijících na přesně vymezeném území pod jednou vládou. State ex rel. Maisano v. Mitchell, 155 Conn. 256, 231 A.2d 539, 542. Územní celek se svým právním řádem. Restatement, Second, Conflicts § 3. Pojem se může vztahovat na politickou organizaci celé země (Spojené státy americké) nebo na jeho jednotlivé části (např. Kalifornie). Část území Spojených států. Součást společenství Spojených států amerických. Tento termín se někdy uplatňuje na vládní agentury států, např. na municipální korporace. Kterýkoli stát USA, District of Columbia, the Commonwealth of Puerto Rico a jakékoli jiné území nebo država podléhající legislativní pravomoci USA. Jednotlivý dědický zákoník (Uniform Probate Code), § 1–201(40). Lid, jako kolektiv, který je poškozenou stranou trestného činu, veřejnost, např. v názvu „Stát versus A.B.“. V zákonech, které upravují možnost státu na odvolání v trestních případech, zahrnuje tento termín nejen stát, ale i jeho správní jednotky, okresy a města. Spokane County v. Gifford, 9 Wash.App. 541, 513 PP.2d 301, 302. Federální vláda je „stát“, vázaný všemi ustanoveními Mezinárodní dohody o zadržených osobách (Interstate Agreement on Detainers). Enright v. U.S., D.C.N.Y., 437 F. Supp. 580, 581. V jiném smyslu rovněž „stav“.

Foreign state. Cizí stát, cizí mocnost. Jednotlivé státy USA považují jeden druhého za cizí stát, pokud se nejedná o jejich vztahy v rámci společného členství v Unii.

State officers. Státní činitelé. Úředníci, jejichž povinnosti se týkají státních nebo veřejných záležitostí, nebo kteří mají zmocnění vykonávat své oficiální funkce na území celého státu. V jiném významu rovněž úředníci, kteří vykonávají své pravomoci v rámci jednoho ze států Unie, na rozdíl od veřejných činitelů Spojených států.

State offices. Státní funkce, úřady. Viz Office.

State paper. Státní dokument. Dokument, který zpracuje, nebo který se týká některého ministerstva státní nebo federální vlády, jakož i dokument, který se týká, nebo který má vliv na výkon státní moci nebo politických či mezinárodních vztahů státu. Rovněž noviny, které státní orgán označí jako tiskový orgán, které tisknou zákony, úřední rozhodnutí, oznámení atd.

State revenue. Státní důchod. Příjmy státu z libovolných zdrojů, které mohou být použity k veřejným účelům.

State's evidence. Korunní svědek. Viz samostatné heslo.

State tax. Státní daň. Daně, které se používají na krytí státních výdajů, na rozdíl od federálních, místních či komunálních daní, např. daň z odbytu.

State. v. Prohlásit, konstatovat, tvrdit, poznamenat. Vyjádřit písemně nebo ústně, podrobně vyličit. Uvést v hrubých rysech, obecně konstatovat.

State action. Postup státu. Obecně jde o pojem, který se používá v souvislosti se žalobami na základě doložky o zákonném postupu a na základě Zákona o občanských právech (Civil Rights Act), když občan žádá o nápravu či náhradu škody, vzniklé protiprávním zásahem státu (vládní moci) do jeho soukromého života. Když soud určuje, zda se jedná o „zásah státu“ ve smyslu 14. Dodatku, musí vyšetřit, zda existuje přímá souvislost mezi státem a žalovaným postupem. Denver Welfare Rights Organization v. Public Utilities Comm., Colo., 547 P.2d 239, 243. Mezi termíny „state action“ a „under color of state law“ (42 U.S.C.A. § 1983) není rozdíl. Quzts v. Maryland Nat. Ins. Co., C. A. Nev., 505 F.2d 547, 549. Viz Color of law.

State auditor. Státní revizor účtů. Volený nebo jmenovaný činitel státu, který odpovídá za revizi účtů státních orgánů.

State banks. Státní banky. Banky registrované státem, na rozdíl od bank registrovaných na federální úrovni. Banky pod dohledem a jurisdikcí státních orgánů. Viz také Bank.

State courts. Státní soudy. Soudy, které tvoří soudní soustavu státu, na rozdíl od federálních soudů. V některých státech sem nepatří městské a okresní osudy.

Stated. Stanovený, určený, řádný, oficiální.

Stated meeting. Řádná schůze. Schůze představenstva atd., konaná v době určené zákonem, vyhláškou, vnitřní směrnici či jinou úpravou, na rozdíl od mimořádné schůze (special meeting), která se svolává ad hoc a podle potřeby, jakož i na rozdíl od odložených schůzí (adjourned meetings).

Stated term. Řádné soudní období. Zasedání soudu, během něhož se soud zabývá svými obvyklými záležitostmi, a které se koná v době stanovené zákonem nebo procedurální vyhláškou, na rozdíl od zvláštního soudního období, čili mimořádné zasedání soudu, během něhož soud projednává nějakou konkrétní záležitost.

Stated times. Pravidelně. Nastávající v pravidelných intervalech, nikoli proměnlivý či občasný.

Stated account. Vyčíslené pohledávky. Tento pojem označuje dohodnutou bilanci mezi stranami, tj. to, co obě strany po prozkoumání vzájemných pohledávek vyčíslí jako částku, kterou jedna strana dluží druhé straně. Holt v. Western Farm Services, Inc., 19 Ariz. App. 335, 507 P.2d 674, 677.

Stated capital. Zákonem předepsaný kapitál, synonymum s „legal capital“. Částka, kterou do akciové společnosti vloží akcionáři. Základní kapitál akciové společnosti, jak se objevuje v její rozvaze. Součet nominálních hodnot všech vydaných akcií, celková suma obdržená za akcie bez nominální hodnoty a další kapitál převedený firmou z přebytku do základního kapitálu. V některých státech se z prodeje akcií bez nominální hodnoty musí do základního kapitálu převádět jen část příjmů a zbytek lze rozdělit jako dividendu.

State Department. Ministerstvo zahraničních věcí. Složka výkonné moci v čele s ministrem, který odpovídá především za zahraniční věci a zahraniční obchod. Ministerstvo shromažďuje a analyzuje skutečnosti tý-

kající se zahraničních zájmů, dává doporučení a přijímá opatření k realizaci zahraniční politiky. MZV přitom vede neustálé konzultace s dalšími státy, sjednává smlouvy a dohody s cizími státy, vystupuje jménem USA v OSN a mnoha dalších mezinárodních organizacích, jichž jsou USA členem, a zastupuje USA na mezinárodních konferencích.

Stated value. Nominální hodnota. Termín z účetnictví, který svým významem odpovídá finančnímu termínu „par value“. Mezi nominální a tržní hodnotou akcie není žádný vztah. „Stated value“ je zákonem určený kapitál společnosti. Viz také Par value.

State law. Státní zákony, právo členského státu Unie. Označuje zákony státu a městské vyhlášky, na rozdíl od federálních zákonů, které jsou podle čl. VI. Ústavy USA nejvyšším právem země. V otázkách, které nejsou upraveny federálními zákony, se však federální soudy řídí státním právem. Viz Erie v. Tompkins. Srovnej Federal Acts.

Statement. V obecném významu tvrzení; prohlášení skutečností. Rovněž výpověď před soudem. Ústní nebo písemné tvrzení, nebo sdělení jinými než slovními prostředky, jestliže je osoba míní jako tvrzení. Fed. prav. důk. říz. 801(a). Ústní nebo písemné verbální vyjádření, nebo neverbální jednání osoby, které tato osoba používá úmyslně jako náhražku ústního či písemného verbálního výrazu. Kalif. prav. důk. říz (Calif. Evid. Code) 225. Neverbální jednání nepřímého svědka může být kvalifikováno jako výjimka z pravidla o nepřipustnosti důkazů z druhé ruky, jestliže bylo jednání svědka myšleno jako náhražka ústního či písemného verbálního výrazu. Matter of Cheryl H., 2 Dist., 153 C.A.3d 1098, 200 Cal. Rptr. 789, 807. Viz také Closing statement; False statement; Financial statement; Opening statement of counsel; Prior inconsistent statement; Registration statement; Voluntary statement.

Bank statement. Bankovní výpis. Viz Statement of account.

Financial statement. Finanční výkaz. Viz Balance (Balance sheet); Financial statement; Income statement; Profit and loss statement; Statement of affairs.

Statement of account. Výpis z účtu. Zpráva, kterou banka či věřitel pravidelně podává zákazníkovi, v níž se uvádějí částky účtované na vrub účtu, ve prospěch účtu a výsledný zůstatek. Zahrnuje vystavené a proplacené šeky, vklady, účtované poplatky a zůstatek. Viz také Financial statement.

Statement of affairs. Výkaz o finanční situaci dlužníka, který se musí vyplnit při bankrotním řízení. Rozvaha obsahující okamžitě likvidní prostředky. Zpracovává se, když visí hrozba platební neschopnosti nebo úpadku. Viz také Financial statement; Income statement; Statement of condition.

Statement of claim. Civilní žaloba. Viz Claim; Complaint.

Statement of condition. Výkaz o finanční situaci. Rozvaha, která uvádí aktiva, pasiva, rezervy a kapitál osoby, podniku či finančního ústavu k danému dni. Viz také Financial statement; Statement of affairs.

Statement of confession. Potvrzení o uznání dluhu, totéž co „power of attorney“, „cognovit note“ a „confession of judgment“, tj. písemné uznání dluhu dlužníkem a uznání rozsudku vydaného proti němu.

Viz Cognovit judgment; Judgment (Confession of judgment).

Statement of defense. Žalobní odpověď. Viz Answer; Reply.

Statement of income. Výkaz příjmů. Viz Financial statement; Income statement; Profit and loss statement.

Statement of particulars. Podrobná obžaloba. Viz Bill (Bill of particulars).

State of art. Viz State of the art.

State of facts. Faktická verze. Když v minulosti soud přikázal přísedícímu soudnímu úředníkovi, aby provedl šetření ve věci vyplývající ze soudního sporu, která se nedala předvést před soudem, přednesla každá strana před soudním úředníkem svou verzi projednávané záležitosti a toto prohlášení se odborně nazývalo „state of facts“. Dnes tedy tento termín znamená prohlášení obsahující verzi kterékoli strany o faktickém průběhu sporné události.

State officer. Státní činitel. Osoba, která je na volném či jmenovaném místě či funkci ve státním aparátu, např. generální prokurátor státu.

State of mind. Stav mysli, duševní rozpoložení. Důvody a motivy osoby k jejímu počínání. Pojem se používá v souvislosti s důkazy. Viz Mens rea; Mental state; State of mind exception.

State of mind exception. Výjimka z důvodu duševního stavu. Podle této výjimky z pravidla o nepřipustnosti důkazů z druhé ruky je přípustné mimosoudní prohlášení motivů nebo důvodů jednání, i když je deklarant soudu k dispozici. Oberman v. Dun & Bradstreet, Inc., C. A. Ill., 507 F.2d 349, 351. Viz Fed. prav. důk. říz. 803(3).

State of the art. Současný, nejmodernější. V kontextu ručení za škody způsobené výrobkem jde o úroveň technických a vědeckých znalostí v době výroby. Wiska v. St. Stanislaus Social Club, Inc., 7 Mass. App. 813, 390 N.E.2d 1133, 1138, 3 A.L.R. 4th 480.

State of the case. Stav případu. Obecně stav, v němž se nachází soudní spor v určitém momentě. Může být připraven k přelíčení, může být v řízení, nebo může čekat na odvolání.

State paper office. Státní archiv. Úřad založený v Londýně v r. 1578 k archivování státních listin. V čele stál „Clerk of the Papers“.

State police. Státní policie. Polovojenská organizace vlády, jejímž úkolem je plnit policejní funkce.

State police power. Právo státu na vlastní policii. Z 10. Dodatku k Ústavě USA vyplývá pravomoc každého státu přijímat vlastní zákony na ochranu zdraví, blaha, mravnosti a bezpečnosti svých občanů. Tato politika se však musí provádět v souladu s jejími cíli a s použitím přiměřených prostředků zaměřených na ochranu těchto zákonných cílů. Viz také Police power.

State's attorney. Státní zástupce. Veřejný činitel, který zastupuje stát při stíhání trestních kauz. Říká se mu rovněž „district attorney“, „county attorney“ nebo „prosecuting attorney“. Obvykle je volen v okresních volbách.

State seal. Státní pečeť. Oficiální pečetidlo se znakem, které státní činitelé používají na důležitých dokumentech. Každý stát má vlastní pečeť.

State secret. Státní tajemství. Tajemství týkající se národní bezpečnosti, obrany a mezinárodních vztahů USA. Vláda má právo odmítnout prozrazení státního tajemství v soudním řízení, jakož i právo zabránit kterékoli sporné straně v prozrazení tajemství. Sigler v. Le-Van, D. C. Md., 485 F. Supp. 185, 193.

State secrets privilege. Výsada neodhalovat státní tajemství. Jde o privilegium vlády odmítnout prozrazení důkazu, jestliže by prozrazení mohlo vést k ohrožení vojenských či diplomatických zájmů země. Toto privilegium je absolutní a jeho porušení nemůže zdůvodnit žádná potřeba. Halkin v. Helms C.A.D.C., 690 F.2d 977, 990.

State's evidence. Korunní svědek. Hovorový termín, kterým se označuje spolupachatel trestného činu, který je ochoten dosvědčit vinu svých kompliců za příslib beztrestnosti nebo nižšího trestu.

State sovereignty. Suverenita státu. Právo státu na samosprávu. Toto právo má každý stát Unie. Viz také Sovereign states.

State's rights. Práva států. Pravomoci, které nebyly předány federaci. Rovněž práva, které 10. Dodatek k Ústavě USA federaci zakazuje.

Statim. Lat. Okamžitě, bezodkladně. Ve starém anglickém právu měl tento termín význam „at once“ nebo „within a legal time“, tj. v zákonem povolené lhůtě pro řádný výkon dotyčného úkonů.

Stating an account. Vyúčtování. Seznam jednotlivých položek na účtu.

Stating part of a bill. Ta část podání u Kancléřského soudu, v níž žalující vyloží svou verzi případu. Kromě toho má podání ještě *charging part* (obviňující část) a *prayer* (žádost, petit).

Station. Společenské postavení. Viz Standing; Status. Vojenská posádka, základna nebo sklad. Stanice, tj. místo, kde nastupují a vystupují cestující, nebo kde se nakládá a vykládá přepravovaný náklad. V kontinentálním právu kotviště lodí.

Stationers' company. Sdružení, které v r. 1557 založilo 97 londýnských papírníků, knihkupců, nakladatelů a tiskařů. Provádělo předběžnou cenzuru tisku.

Stationers' hall. Ve starém anglickém právu sídlo Stationers' company (v.t.), v němž musel zaregistrovat svá autorská práva každý, kdo chtěl později mít možnost podávat žaloby na narušitele jeho autorských práv.

Stationery office. Ve starém anglickém právu vládní úřad pro tiskopisy, který dodával státním úřadům tiskopisy a účetní knihy a tiskl vládní vyhlášky.

Station house. Policejní stanice či okrsek.

Statist. Státník, politik.

Stat pro ratione voluntas. Vůle nahrazuje rozum.

Stat pro ratione voluntas populí. Vůle lidu nahrazuje rozum.

Statu liber. Lat. Otok propuštěný v testamentu na svou dobu pod nějakou podmínkou.

Status. Stav, právní postavení, společenské postavení. Právní postavení jednotlivce ve společnosti. Práva, povinnosti, způsobilosti a nezpůsobilosti, které řadí osobu k dané společenské vrstvě. Osobní právní vztahy, které svou povahou nejsou dočasné, které nelze ukončit pouhou vůlí stran. Holzer v. Deutsche

Reichsbahn Gessellschaft, 159 Misc. 830, 290 N.Y.S. 181, 191. I když tento pojem implikuje vztah, nejde o pouhý vztah.

Status crime. Druh trestného činu nebo porušení zákona, které nespočívá v zakázaném jednání či zanedbání, ale v jistém specifickém právním postavení viníka. Příkladem je potulka. Z ústavního hlediska jsou takové trestné činy pochybné. Například již není trestné být osobou závislou na drogách. Viz Robinson v. California, 370 U.S. 660, 82 S. Ct. 1417, 8 L. Ed.2d 758.

Status de manerio. Ve starém anglickém právu shromáždění nájemců před panským soudem při podání žaloby.

Status of irremovability. Stav nevyhostitelnosti. Ve starém anglickém právu výsada zebřáka, kterého nebylo možno vystěhovat z farnosti, jestliže v ní pobýval jeden rok.

Status quo. Stav věci v daný moment. *Status quo ante bellum* = stav věci před válkou. Status quo, který má zachovat předběžný příkaz soudu, je posledním skutečným smírným stavem, který předcházal soudnímu sporu. Edgewater Constr. Co., Inc. v. Percy Wilson Mortg. & Finance Corp., 2 Ill. Dec. 864, N.E.2d 1307, 1314.

Statutable or statutory. Zákonný, statutární. Všechno, co je upraveno psaným právem, na rozdíl od common law a ekvity. Soud má tedy statutární jurisdikci, jestliže mu byla příslušnost v určitých věcech stanovena zákonem, přijatým zákonodárným sborem.

Statuta pro publico commodo late interpretantur. Zákony vytvořené pro veřejné dobro by se měly interpretovat volně.

Statuta suo clauduntur territorio nec ultra territorium disponunt. Zákony jsou omezeny na své území a nemají extraterritoriální působnost.

Statute. n. Zákon, ustanovení, předpis, směrnice, formální psaná právní norma přijatá federálním, státním, okresním nebo místním zákonodárným orgánem. Legislativní akt, který něco zakazuje, příkazuje, povoluje nebo prohlašuje, zákon přijatý z vůle orgánu zákonodárné moci, písemná vůle legislativy formálně vyjádřená tak, aby se mohla považovat za zákon. Zákony mohou být *private* (vztahující se jen na omezený okruh osob), prováděcí, mandatorní, nařizující a povolující. Viz Directory; Mandatory statutes. V závislosti na kontextu může pojem „statute“ znamenat jak jediný zákon tak několik zákonů. Tímto pojmem se označují zejména zákony přijaté legislativou, na rozdíl od soudních rozhodnutí a nepsaného práva. Viz Common law. Viz také Codification; Mandatory statutes; Revised statutes; Slip law; Slip law print; Special law.

Affirmative statute. Viz samostatné heslo.

Criminal statute. Trestní zákon. Viz Crime; Criminal law; Penal code; Penal laws.

Declaratory statute. Prováděcí nařízení. Viz samostatné heslo.

Enabling statute. Viz samostatné heslo.

Expository statute. Viz samostatné heslo.

General statute. Obecně závazný zákon, na rozdíl od *private* nebo *special statute*, což jsou zákony, které se vztahují jen na určitý okruh lidí nebo na určité místo.

Local statute. Místní zákon, vyhláška. Viz Local law.

Negative statute. Negativní zákon. Zákon, který je vyjádřen negativně, tj. něco zakazuje, nebo deklaruje, co se nesmí dělat.

Penal statute. Viz Crime; Criminal law; Penal code; Penal laws; Punitive statute.

Perpetual statute. Věčný zákon, jehož platnost není časově omezena, který neobsahuje ustanovení o možnosti svého zrušení nebo o ukončení své platnosti v budoucnosti.

Personal statutes. Personální zákony. V moderním kontinentálním právu zákony, které se týkají zejména osob a výjimečně i majetkových věcí. Personální zákon je v tomto významu zákon, nařízení, právní úprava nebo obyčej, který se dotýká osoby a vybavuje ji způsobilostí či nezpůsobilostí, která se nemění, jestliže osoba změní bydliště. Tento termín se používá i k označení zákonů, které nejsou obecně závazné (general), ale vztahují se jen na jednu osobu nebo skupinu osob. Viz Private law; Special law.

Private statute. Zákon, který působí jen na určité osoby a soukromé zájmy. Viz Private law; Special law.

Public statute. Obecně závazný předpis, na rozdíl od private law. Viz Public law. Viz také General statute, výše.

Punitive statute. Viz samostatné heslo.

Real statutes. V kontinentálním právu zákony, jejichž předmětem jsou majetková práva, nikoli osoby, a pokud, tak jen ve vztahu k majetku.

Reference statutes. Viz samostatné heslo.

Remedial statute. Viz Remedial laws or statutes.

Revised statutes. Viz samostatné heslo.

Special statute. Zákon, který působí jen na určitý okruh osob a jejich zájmy. Opakem je „general statute“ – obecně závazný předpis. Viz Private law; Special law.

Statute fair. Ve starém anglickém právu trh pracovní síly, na kterém svou práci nabízely osoby obou pohlaví. Synonymickým termínem je „mop“.

Statute—merchant. Ve starém anglickém právu záruka uznaného dluhu, která se skládala u soudce hanzovního města podle zákona 13 Edw. I, *De Mercatoribus*. Podle tohoto zákona bylo možno nejen uvěznit dlužníka, ale i zabavit jeho pozemky a dát je k dispozici věřiteli do té doby, než se z jejich výnosů a nájmu splatil dluh. Dnes se nepoužívá.

Statute of accumulations. Ve starém anglickém právu šlo o zákon 39 & 2 40 Geo. III, c. 98, který po uplynutí určité lhůty zakazoval akumulaci majetku vypořádaného převodní smlouvou nebo závětí.

Statute of allegiance de facto. Zákon 11 Hen. VII, c. 1, který požadoval, aby poddaní přísahali věrnost svému králi, který je za to ochraňoval.

Statute of distributions. Viz Distribution.

Statute of Elizabeth. Ve starém anglickém právu šlo o zákon 13 Eliz., c. 5, který zakazoval převody s úmyslem podvést věřitele.

Statute of frauds. Viz Frauds, Statute of.

Statute of Gloucester. Ve starém anglickém právu šlo o zákon 6 Edw. I, c.1, A. D. 1278. Název pochází od místa přijetí. První zákon, který stanovil soudní výlohy. 3 Bl. Comm. 399.

Statute of laborers. Viz Laborer.

Statute of limitations. Zákony o promlčecí lhůtě. Viz Limitation (*Statute of limitation*).

Statute of repose. Po uplynutí promlčecí lhůty vyprší i právo stíhat a žalovat, avšak „statute of repose“ naopak omezuje případnou odpovědnost tím, že omezuje dobu, během níž může vzniknout žalobní důvod. Kline v. J. I. Case Co., D. C. Ill. 520 F. Supp. 564, 567. Omezuje se právo vznášet žalobu po uplynutí lhůty počínající dodávkou zboží nebo dokončení práce bez ohledu na procesní přerušení běhu této lhůty např. vyzuměním o porušení zákonných práv. Universal Engineering Corp. v. Perez, Fla., 451 So.2d 463, 465.

Statute of uses. Viz Use.

Statute of wills. Ve starém anglickém právu šlo o zákon 32 Hen. VIII, c.1, který stanovil, že všechny osoby, které měly majetek v neomezeném vlastnictví (kromě vdaných žen, dětí, mentálně retardovaných a duševně nemocných), mohly poslední vůlí a písemnou závětí odkázat dalším osobám, kromě právnických, dvě třetiny svých pozemků a nemovitostí, které měly v rytířské držbě a všechny nemovitosti v lenní držbě. 2 Bl. Comm. 375.

Statute of roll. Svitek, na který byl zapsán zákon poté, co jej schválil panovník.

Statutes at large. Sbíрка zákonů v úplném znění. Úřední sbírka zákonů a rozhodnutí přijatých na každém zasedání Kongresu, kterou publikuje Office of the Federal Register of the National Archives and Records Service. Skládá se ze dvou částí: v první jsou obecně závazné předpisy a společné rezoluce obou komor Kongresu a ve druhé jsou „private acts“, ratifikované dodatky k ústavě a prezidentské výnosy. Jde o oficiální publikaci zákonů, podle níž se zákony citují.

Statutes of amendments and jeofailes. V minulosti to byly zákony, které umožňovaly straně soudního sporu napravit procedurální omyly.

Statute staple. Viz Staple.

Temporary statute. Dočasný zákon. Zákon, jehož platnost je časově omezena již při jeho přijetí. Platí až do uplynutí v něm uvedené lhůty, pokud není zrušen dříve. Zákon, který má svou povahou jen dočasnou působnost – např. vyvlastňovací zákony jsou pouze dočasné.

Validating statute. Viz samostatné heslo.

Statutes at large. Viz Statute.

Statuti. Lat. V římském právu registrovaní advokáti, členové advokátní komory. Jejich počet byl omezen a od Konstantina po Justiniana měli speciální privilegia.

Statutory. Zákonný, statutární. Vytvořený zákonem, vyžadovaný zákonem, vyhovující zákonu.

Statutory bond. Závazná smlouva. Smlouva, která věcně či formálně splňuje zákonné požadavky. Southern Surety Co. v. United States Cast Iron Pipe & Foundry Co., C.C.A. Mo., 13 F.2d 833, 835.

Statutory construction. Výklad zákonů. Odvětví práva, které se zabývá výkladem zákonů přijatých zákonodárným sborem. Jedna z funkcí soudů v případech, kdy se dostávají do rozporu různé výklady zákona. Když se zákonodárce pokusí dělat několik věcí najednou a jedna z nich je neplatná, lze tuto neplatnou věc separovat,

jestliže je zbytek zákona funkční a nijak nezávisí na separované části. Jestliže však tato separovaná část zákona tvoří integrální součást zákona a její vynětí by změnilo záměr zákonodárce tím, že by rozšířilo působnost i na předměty nebo území, na které se zákon původně nevztahoval, jedná se o tzv. soudní legislativu a nikoli o výklad zákonů. *Ettinger v. Studevent*, 219 Ind. 406, 38 N.E.2d 1000, 1007. *Viz Construction; Strict construction.*

Statutory crime. *Viz Crime; Penal code; Penal laws.*

Statutory dedication. *Viz Dedication.*

Statutory exception. Výjimka ze zákona. Ustanovení v zákoně, které vyjímá určité jednání nebo osoby z působnosti zákona.

Statutory exposition. Zákonný výklad. Když jsou formulace zákona nejasné a následný zákon zahrnuje výklad dříve přijatého nejasného zákona, říká se tomu, že nový zákon obsahuje zákonný výklad dřívějšího zákona.

Statutory extortion. Vydírání. Protiprávní vymáhání peněz či jiných hodnot pomocí hrozeb, které nedosahuje úrovně loupeže. *Viz např. 18 U.S.C.A. § 871 a násl. Viz také Extortion.*

Statutory foreclosure. *Viz Foreclosure.*

Statutory instruments. Anglické administrativní předpisy, zvláště ty, které byly publikovány po r. 1939.

Statutory law. Psané právo, tvořené zákony přijatými legislativou, na rozdíl od ústavního práva a práva, které tvoří soudní rozhodnutí a rozhodnutí správních orgánů. *Viz Statute.*

Statutory lien. Retenční právo ze zákona. Retenční právo vyplývající výlučně ze zákona na základě konkrétních okolností a podmínek. Nezahrnuje retenční právo vyplývající ze smlouvy, bez ohledu na to, že by takové retenční právo mohlo vyplývat rovněž ze zákona.

Statutory merger. *Viz Merger (Corporations).*

Statutory obligation. Zákonná povinnost. Povinnost (zaplatit peníze, splnit nějakou povinnost atd.), která vyplývá ze zákona, na rozdíl od povinností vyplývajících z dohod mezi stranami nebo z právních vztahů.

Statutory offense. *Viz Crime; Penal code; Penal laws.*

Statutory partnership association. *Viz Partnership.*

Statutory penalty. Peněžité trest. Peněžité trest uvalený na viníka za porušení zákona. *People v. Corcilo*, 195 Misc. 198, 88 N.Y.S.2d 534, 536. Penále, které může získat fyzická osoba od pachatele jako náhradu za spáchanou újmu nebo křivdu bez ohledu na skutečnou škodu. *Nording v. Johnston*, 205 Or. 315, 283 P.2d 994, 998. Jde o peněžité trest ukládaný za spáchaní zakázaného činu nebo za opomenutí povinného jednání, např. Zákon o autorských právech (Copyright Act) vyžaduje statutární odškodnění za porušení autorských práv. 17 U.S.C.A. § 504(c); 18 U.S.C.A. § 2319. *Viz také Penalty.*

Statutory rape. Pohlavní zneužití. Nezákonný pohlavní styk s osobou ženského pohlaví, která nedosáhla věku, kdy k pohlavnímu styku může udělit souhlas, což může být 16, 17 nebo 18 let, v závislosti na jednotlivých státech. Obžaloba nemusí dokazovat, že ke styku došlo bez souhlasu ženy, protože se předpokládá, že taková osoba není způsobilá udělovat souhlas z důvodu jejího věku. *Viz také Rape.*

Statutory release. Obnovení nájmu ze zákona. Anglický zákon St. 4 & 5 Vict., c. 21, který zrušil jednorocní nájem, a nahradil každoroční obnovování nájmu jeho prodlužováním ze zákona.

Statutory staple. Někdejší soudní příkaz, který nařizoval zadržení osoby a zabavení jejich pozemků a zboží, jestliže tato osoba nechala propadnout obligaci, již se říkalo „statute staple“. *Viz Staple.*

Statutory successor. Zákonný nástupce. Zákonný nástupce je osoba, na kterou přecházejí všechna aktiva korporace ze zákona, který platí v době zániku společnosti. *Viz Restatement, Second, Conflicts § 388.*

Statutum. Lat. Určený, rozhodnutý. V římském právu soudní úkon. Ve starém anglickém právu zákon přijatý parlamentem.

Statutum affirmativum non derogat communi legi. Afirmativní zákon neomezuje obyčejové právo.

Statutum ex gratia regis dicitur, quando rex dignatur cedere de jure suo regio, pro commodo et quiete populi sui. Zákon je z milosti krále, když král ráčí poskytnout část svých královských práv pro dobro a klid svého lidu.

Statutum generaliter est intelligendum quando verba statuti sunt specialia, ratio autem generalis. Když jsou slova zákona konkrétní, ale jeho smysl je obecný, musí se zákon chápat obecně.

Statutum sessionum. Ve starém anglickém právu shromáždění stovky (domácností) a jejich konstáblů, na kterém se projednávaly neshody mezi pány a služebníky, výše mezd atd.

Statutum speciale statuto speciali non derogat. Jeden speciální zákon neruší jiný speciální zákon.

Stay. v. Zastavit, odložit. „To stay an order“ znamená pozastavit působnost (suspendovat) nařízení neboli odložit jeho vynucování a uplatňování.

Stay. n. Odklad, např. odklad soudního řízení. Jde o odložení případu nebo řízení o něm, o jistý druh soudního příkazu, kterým soud „zmrází“ v určitém momentu své řízení. Používá se i k úplnému upuštění od stíhání.

Automatic stay in bankruptcy. *Viz Automatic stay.*

Stay laws. Zákony o odkladu výkonu exekuce nebo o odkladu propadnutí hypoték, nebo o dočasném uzavření soudů, nebo zákony, které stanoví, že se nebudou přijímat žaloby před uplynutím určité doby od vzniku žalobního důvodu, nebo zákony, které jiným způsobem odkládají zákonnou nápravu a postih. Poskytují úlevu dlužníkům v dobách všeobecných finančních potíží.

Stay of execution. Odklad výkonu rozsudku, tj. práva soudem uznaného věřitele na zabavení. Poskytuje se dlužníkům, jestliže složili záruku za svůj dluh. Může nastat i po dohodě stran. *Viz např. Fed. prav. civ. řízení 62 (Fed. R. Civil P.).* Tento termín může označovat i odklad poprav, aby se odsouzenému poskytla možnost dalšího odvolání. *Viz např. Fed. prav. trestního říz. 38(a) (Fed. R. Crim. P.).*

Stay of proceedings. Odklad řízení. Dočasná suspenze soudního řízení z nařízení soudu, obvykle v očekávání nějakého úkonu některé sporné strany, pokud jde o její opomenutí, nebo v očekávání úkonu, který si soud od strany vyžádal, např. když žalující straně, která nebydlí ve státě, kde probíhá soudní řízení, bylo nařízeno, aby složila záruku soudních výloh. Podobá se injunkci,

pomocí níž soud v určitém momentě „zmrází“ své řízení. Používá se i k úplnému upuštění od stíhání. *Viz také Automatic stay.* Odklad neruší a nesuspenduje to, co již bylo uděláno nebo to, co nebylo specificky pozastaveno, pouze pozastavuje čas potřebný pro splnění konkrétních nařízeních a zachovává status quo. *Reed v. Rhodes, D. C. Ohio, 472 F. Supp. 603, 605. Viz Fed. prav. civ. říz. 62 (Fed. R. Civil P.). Viz také Injunction; Restraining order.*

Steady course. Stabilní kurs. Loď má stabilní kurs nejnem tehdy, když se nemění směr její plavby, nýbrž vždy, když lze její příští polohu vyvodit z její současné polohy a pohybu. *Commonwelath & Dominion Line v. U.S. C.C.A.N.Y., 20 F.2d 729, 731.*

Steal. Krádež. V žalobách se tento pojem používá místo oficiálního termínu „larceny“ a označuje zločinné odcizení a odnesení cizího movitého majetku, neoprávněně a bez souhlasu majitele a s úmyslem ponechat si ho nebo ho protiprávně využít. *U.S. v. Hill, C. A. Kan., 835 F.2d 759, 763.* Může rovněž označovat nezákonné odcizení movitého majetku krádeží, přivlastněním nebo pod falešnou záminkou. V hovorové řeči může krádež zahrnovat i nemovitosti. *Viz také Larceny; Robbery; Shoplifting; Theft.*

Stealing children. Únos dětí. *Viz Kidnapping.*

Stealth. Tajný pohyb, kradmo. Krádež potajmu (stealing by stelh) je krádež provedená bez vědomí okrádané osoby. Tajný, kradmý či skrytý čin uskutečněný s úmyslem vyhnout se odhalení a získat přístup do obydli jiného nebo v něm zůstat bez jeho povolení. *State v. Lane, 50 Ohio App.2d 41, 361 N.E.2d 535, 540, 4 O.O.3d 24.*

Steerer. Zavaděč. Osoba, která získá důvěru oběti, kterou chce okrást, a zavede ji na místo, kde je obět oloupena nebo podvedena.

Stellionataire. Fr. Ve francouzském právu strana, která podvodně zastaví nemovitost, kterou nevlastní.

Stellionate. V kontinentálním právu název všech druhů smluvních podvodů, zejména však název trestného činu prodání stejně věci několika osobám.

Stellionatus. Lat. V římském právu obecné pojmenování podvodu. Hlavně se však používá pro podvod při prodeji nebo zastavování nemovitostí, jako např. prodej stejně nemovitostí dvěma různým osobám, prodej cizí věci jako vlastní, vícenásobné zastavení nemovitosti, aniž by pachatel informoval o předcházejících hypotékách atd.

Step. Když se použije jako předpona příbuzenských podstatných jmen, označuje stupeň příbuzenství ve smyslu „nevlastní“.

Step-child. Nevlastní dítě. Dítě jednoho z manželů z předcházejícího manželství. Dítě, které má jednoho rodiče z druhého manželství, které druhý manžel neadoptoval.

Step-down in basis. Snížit základ daně z příjmu. *Viz také Step-up in basis.*

Step-father. Nevlastní otec. Manžel matky, která měla dítě z předcházejícího manželství.

Step-in-the-dark rule. Pravidlo „krok do tmy“. Zásada, která se uplatňuje při spoluzavinění nedbalosti. Říká, že vstup potmě do neznámého prostředí neomlouvá další postup, jestliže chybí zvláštní nátlak, aniž

by si tato osoba nejdříve zjistila, zda v tomto prostředí nestojí v cestě nějaké překážky bezpečného postupu. *Yoder v. Greenwald, Fla. App., 246 So.2d 148, 150.*

Step-mother. Nevlastní matka. Manželka otce dítěte, který měl toto dítě z předcházejícího manželství.

Step-parent. Nevlastní rodič. Matka nebo otec dítěte, které se narodilo z předcházejícího manželství jednoho z rodičů, tedy nikoli přirozený rodič dítěte.

Step-son. Nevlastní syn. Syn manželky, která jej má s bývalým manželem nebo syn manžela, který jej má s bývalou manželkou.

Step-transaction approach. Metoda postupných transakcí. Metoda, kterou Daňový úřad používá k zjištění daňové povinnosti. Spočívá v tom, že se ignorují některé transakce daňového poplatníka, které provedl s cílem dospět ke konečnému výsledku. Cílem této metody je zhodnotit podstatu a nikoli formu transakce.

Step-up in basis. Zvýšit základ daně z příjmu. Ke klasickému zvýšení základu dochází, když zůstavitel zemře a nemá ohodnocený majetek. Majetek se ocení hodnotou v den úmrtí nebo v jiném termínu. Dědická daň pak vychází z hodnoty majetku ve zvoleném termínu a dědici dostávají majetek s vyšším daňovým základem.

Sterbreche, or strebrich. Překážení nebo omezování průchodu.

Stere. Francouzská míra používaná k měření dřeva. Kubický metr.

Sterility. Neplodnost, sterilita, neschopnost reprodukce.

Sterilization. Sterilizace. Úkon nebo proces, který vede k neplodnosti jedince, např. podvázání vejcovodů u ženy nebo vasktomie. Rovněž úkon nebo proces, kterým se nástroj zbavuje choroboplodných zárodků.

Sterling. V anglickém právu standardní mince, zvláště stříbrná. Anglická měnová jednotka.

Stet processus. Prohlášení do protokolu o pozastavení (neboli suspenzi) dalšího řízení. Jde o jeden způsob, jakým může strana ukončit soudní řízení, na rozdíl od ukončení rozsudkem soudu. Tento způsob používaly žalující strany, když chtěly suspendovat žalobu, jestliže jim hrozila porážka.

Stevedore. Nakladač. Osoba, která nakládala a vykládala lodě.

Steward. Správce, šafář. Osoba jmenovaná na místo jiné osoby. Odborový předák, který zastupuje členy odborů při vyřizování stížností s vedením podniku, a který dohlíží na plnění kolektivní smlouvy.

Steward of all England. Nejvyšší hofmistr Anglie. Ve starém anglickém právu vysoký státní úředník, který měl různé pravomoci, mezi jiným předsedal soudu proti peerovi.

Steward of a Manor. Správce panství. Ve starém anglickém právu významná úřední osoba, která spravovala všechny vnitřní záležitosti panství. Byla vlastně zástupcem pána.

Stews. Říkalo se tak anglickým nevěstincům, které zakázal Jindřich VIII. Rovněž krmítko pro ochočené bažanty.

Stickler. Rozhodčí. Ten, kdo se protivně puntičkářsky hádá o každou maličkost.

Stick up. Ozbrojená loupež, oloupit pod namířenou zbraní.